

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΚΖ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 | 1/15 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1978 | ΑΡΙΘ. 21-22

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Α'. ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ *

Σ χ ό λ ι α

Κεφ. ΙΙ,2. 'Η εὐκτική «ὀ ν α ί μ η ν», με τὴν ὁποίαν ἄρ-
χεται ἡ πρότασις τῆς δευτέρας παραγράφου τοῦ ΙΙ κεφ., χρησι-
μοποιεῖται ὑπὸ τοῦ Ἰγν. πανομοιότηπως καὶ ἐν Μαγν. κ. ΙΙ. XII.
Ρωμ. 5,2. Πολυκ. 1,2. 6,2 καὶ πάντοτε μετὰ γενικῆς κατὰ τὸ
παράδειγμα τοῦ Παύλου Φιλῆμ. 20. Τὸ ρ. εἶναι «ὀνίνημι», μέσ.
φ. «ὀνίναμαι» καὶ παθητ. φ. «ὀνοῦμαι» καὶ σημαίνει ὠφελῶ, ἀλλὰ
καὶ εὐφραίνω, -ομαι, εὐχαριστοῦμαι, ἀλλὰ καὶ ἀπολαύω, τὸ δὲ β'
πρόσ. τῆς εὐκτικῆς «ὀναιο» λαμβάνεται ἐπὶ εὐχῆς καὶ σημαίνει
«εὐτύχει, νὰ χαίρεσαι, νὰ χαρῆς» Πβλ. Ἄριστοφ. Θεσμ. 469
«οὕτως ὀναίμην τῶν τέκνων»=εἶθε οὕτω νὰ χαρῶ τὰ τέκνα μου,
ἔτσι νὰ χαρῶ τὰ παιδιά μου. 'Η φράσις λοιπὸν «ὀναίμην ὑμῶν
διὰ παντός» σημαίνει: «εἶθε νὰ σᾶς χαίρωμαι διὰ παντός».

'Η περίφρασις «π ρ έ π ο ν έ σ τ ι ν» (καὶ Μαγν. 3,2. 4.
Ρωμ. 10,2. Φιλαδ. 10,1. Σμυρν. 7,2) ἐναλλάσσεται μετὰ τὸ «π ρ έ
π ε ι» ('Εφ. 4,1. Μαγν. 3,1. Τράλλ. 12,2. Σμυρν. 11,2. Πολ. 5,2.
7,2). 'Ο συμπερασματικὸς σύνδεσμος «ο ὦ ν» κατακλείει μὲν τὴν
ἔννοιαν τοῦ ὅλου κεφαλαίου, δι' οὗ ὁ Ἰγν. ἐκφράζει τὴν εὐγνωμο-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 499 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

σύνην του διὰ τὴν προσφερθεῖσαν πρὸς αὐτὸν ἀνακούφισιν διὰ τῶν πρὸς αὐτὸν σταλέντων προσώπων, δι' ὧν τόσον πολὺ ἐβοηθήθη, ἀλλὰ θὰ ὠφελήσουν ἔτι περισσότερον αὐτὸν αἱ προσευχαί των. Διὸ καὶ ὁ ἴδιος εὐχεται νὰ ὠφελῶνται διὰ παντὸς ὑπὸ τοῦ ἰδίου, προσευχομένου εἰς τὸν Θεόν, ἐφ' ὅσον μὲ κάθε τρόπον καὶ μὲ πᾶσαν ἐκδήλωσιν δι' ἔργων ἀγαθῶν δοξάζουσι τὸν Θεόν, "Ὅστις ἐδόξασεν αὐτοὺς καὶ συγχρόνως ἐφ' ὅσον θὰ ὑποτάσσωνται ἐν ὁμοιοίᾳ πρὸς τε τὸν ἐπίσκοπον καὶ τὸ πρεσβυτέριον.

«δοξάζειν» ... «τὸν δοξάσαντα ὑμᾶς». Πολλάκις ὁ Ἰγν. χρησιμοποιεῖ τὸ ἐνεργητικὸν-μεταβατικὸν μετὰ τοῦ παθητικοῦ-ρήματος. Π.χ. Φιλαδ. 10,1,2. «δοξάσαι τὸ ὄνομα... καὶ ὑμεῖς δοξασθήσεσθε». Τράλλ. 5,2. Ρωμ. 8,1. Φιλαδ. 11,2. Σμυρν. 5,1. 10,2. Πολυκ. προοίμ. 6,1 καὶ Κ.Δ. Γαλ. 4,9. Α' Κορ. 13,12. Α' Ἰω. 4,10. 11. 19. Πβλ. καὶ Ἰω. 17,10.22. — «κατ' ἑρτισμένον» πβλ. Φιλαδ. 8,1. Σμυρν. 1,1. Α' Κορ. 1,10.

«πρεσβυτέριον»: Πολλάκις χρησιμοποιεῖται ὁ ὄρος ὑπὸ τοῦ Ἰγν. Ἰδὲ Ἐφ. 4,1. 20,2. Μαγν. 2.13,1. Τράλλ. 2,2. 7,2. 13,2. Φιλαδ. 4. 5,1. 7,1. Σμυρν. 8,1. 12,2. Πβλ. Κ.Δ. Λουκ. 22, 66. Πράξ. 22,5. Ἄλλ' εἰς τὰ χωρία τῆς Κ.Δ. πρόκειται περὶ τοῦ «πρεσβυτερίου τοῦ Ἰουδαϊκοῦ λαοῦ». Τοῦναντίον ἐν Α' Τιμ. 4,14 λαμβάνεται ὁ ὄρος ὑπὸ τὴν ἱερατικὴν ἔννοιαν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν χρησιμοποιεῖ καὶ ὁ Ἰγνάτιος. Ὁ Παῦλος συνιστᾷ εἰς τὸν Τιμόθεον, λέγων: «Μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοὶ διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου». Πλείονα εἰς τὰς ἐν τέλει παρατηρήσεις.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἀκαδημαϊκός

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Τὸ χρυσοῦν στόμα τῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ αἰῶνες παρέρχονται, ἀλλὰ τὸ ὄνομά του σελαγίζει μὲ ἀφθαρτον λάμπριν ἐπάνω εἰς τὰς ψυχάς. Ὁ λόγος του, ἀπαύγασμα θίου εἰς τὸ ἔπακρον ἀγίου, παραμένει ἀστείρευτον ἐντρούφημα τῶν χριστιανικῶν γενεῶν. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, τοῦ ὁποίου ἡ μνήμη τιμᾶται τὴν 13ην Νοεμβρίου.

Γράφει δι' αὐτὸν σύγχρονός μας πιστὸς λογοτέχνης: «Στάθηκε ἄξιος γιὰ τὸ ἔργο πὸν ἡ ἀγαθότης τοῦ Κυρίου τοῦ ἐμπιστεύθηκε. Πρῶτα - πρῶτα, μὲ τὸ κήρυγμά του. Οἱ ὁμιλίαι του εἶναι σὰν μιὰ ἀπέραντη τοιχογραφία, μὲ ζωηρὰ καὶ θελκτικὰ χρώματα, πὸν παριστάνει ὅλα σχεδὸν ὅσα ἀναφέρει ἡ Βίβλος καὶ κρύβει στὰ βάθη της... Τὸ κήρυγμά του ὅμως εἶχε δύναμι ὄχι μονάχα γιὰτὶ ἦταν ὡραῖο καὶ ζυμωμένο μὲ τὰ λόγια τῆς Γραφῆς, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ἑναρμονιζόταν τέλεια μὲ τὸν τρόπο πὸν ὁ ἴδιος ζοῦσε... Μέσα στὸ σῶμα τοῦ Ἰωάννη, πὸν τὸ εἶχαν μαρτυροῦν οἱ νησιεῖς, οἱ ἀγροπνίες, οἱ κόποι, ἀντιζῶν τὰ αἰσθήματα τῆς πιὸ στοργικῆς ἀγάπης πρὸς τὰ πνευματικά του παιδιὰ. Αὐτὸς ὁ ζάπλουτος καλλιεργητὴς τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν, αὐτὸς ὁ πρωταθλητὴς τῆς μιμῆσεως τοῦ Ἰησοῦ, αὐτὸς ὁ ἐπίγειος ἄγγελος δὲν εἶχε ἄλλη μέριμνα, ἄλλη λαχιάρα παρὰ πῶς νὰ ὑπηρετῇ τὸ ποίμνιό του. Ἦταν ὁ πατέρας ὄλων, ὁ προστάτης τῶν φτωχῶν καὶ τῶν ἀδυνάτων, ὁ συνήγορος τῶν ἀνθρώπων, ὁ σπιτιστὴς τῶν πενυασμένων, τὸ καταφύγιο τῶν καταιρεγμένων, ἡ ἀκοίμητη φωνὴ αὐτῶν πὸν δὲν εἶχαν παρορησία στὴν προσευχή».

Εἶθε αἱ ὡραῖαι αἴται σκέψεις, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου, νὰ τύχουν ἐποικοδομητικῆς οἰκειώσεως ἐκ μέρους τῶν σημερινῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας.

Δίδαγμα ἀπὸ τὴν ἑορτὴν τῶν Εἰσοδίων.

Τὰ Εἰσόδια τῆς θεόπαιδος Μαριὰμ εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Κυρίου (21 Νοεμβρίου) εἶναι ἑορτὴ ἀκτινοβολοῦσα πολύτιμον δίδαγμα διὰ τοὺς εὐσεβεῖς γονεῖς ποὺ ἔχουν θήλεια τέκνα. Ἐμπνέει μίαν ἀλήθειαν σωτήριον δι' αὐτά. "Οτι, ἐκ τῆς τρυφερᾶς ἡλικίας των, πρέπει νὰ συνδεθῶν, διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τοῦ λόγου τῶν γεννητόρων, μὲ τὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ συμμετοχὴ εἰς τὴν Λατρείαν, ἢ φοίτησις εἰς τὸ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, γενικῶς δὲ ὁ ἐμποτισμὸς τῆς ζωῆς των μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου εἶναι τὸ μοναδικὸν ἐχέγγυον ὅτι θ' ἀποδοῦν καλαὶ χριστιαναὶ καὶ Ἑλληνίδες, τηρουμένου ἀιρώτου τοῦ ψυχικοῦ των κόσμου ἀπὸ τὰς ἀντιθέτους ἰδέας ποὺ μαστίζουσιν τὴν σημερινὴν νεότητα. Θὰ εἶναι στόλισμα τοῦ σπιτιοῦ ἀπὸ τὸ ὁποῖον προῆλθον καὶ τοῦ σπιτιοῦ ποὺ θ' ἀνοίξουν αὐριον ἀφοῦ νυμφευθῶν.

Σωτήριος αἰγίς.

Κατὰ τὴν τέλειον τῆς Θείας Λατρείας, εἰς ὀρισμένα σημεῖα, οἱ πιστοὶ σταυροκοπιῶνται. Τινὲς ὅμως τοῦτων, ἐμποροῦμενοι ἀπὸ τὴν ἰδέαν ὅτι πρόκειται περὶ μᾶλλον περιτιτοῦ πράγματος, τὸ παραλείπουν. Πλανῶνται καὶ ἔχουν ἀνάγκην σχετικῆς ρουθείας ἐκ μέρους τοῦ πνευματικοῦ των πατρὸς.

Ἡ Ἐκκλησία ψάλλει: «Κύριε, ὄπλον κατὰ τοῦ Διαβόλου τὸν Σταυρόν σου ἡμῖν δέδωκας. Φρίττει γὰρ καὶ τρέμει, μὴ φέρων καθορᾶν αὐτοῦ τὴν δύναμιν». Ἡ πείρα τῶν εὐσεβῶν τὸ μαρτυρεῖ. "Οτιως, οὐδὲν εἶναι πλέον ἀνυπόφορον διὰ τὸν Ἀρχέκακον ἀπὸ τὴν θέαν τοῦ σημείου τοῦ Σταυροῦ. Τὸ σημεῖον τοῦτο λοιπὸν διαγράφοντες ἐφ' ἡμῶν, ὄχι μόνον ἀποδεικνύομεν εὐλάβειαν, ἀλλὰ καὶ φυλατιόμεθα ἀπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ πονηροῦ πνεύματος. Εἶναι ἡ μωστηριώδης αἰγίς, ποὺ προασπίζει τὴν ψυχὴν μας ἀπὸ τὰς ἐφόδους του. Κάθε ἄλλο παρὰ ὡς περιτιτὸν ἄρα ὁ συνειδητῶς θρησκευόμενος ὀρθόδοξος θεωρεῖ τὸ σταυροκόπημα. Τὸ ζῆ ὡς ἐπισφράγισμα τῆς προσευχῆς, ὡς ὄρατον ἀπαύγασμά της, ὡς θεβαίωσιν ἀσφαλείας.

ΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΤΗΣ «ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ»
ΤΟΥ ΙΠΠΟΛΥΤΟΥ *

ΙΒ'

Χρήσις ποτηρίου κατὰ τὸ δεῖπνον τῆς ἀγάπης μνημονεύεται μόνον ὑπὸ τοῦ σαϊδικοῦ, ἀραβικοῦ καὶ αἰθιοπικοῦ κειμένου τῆς «Ἀποστολικῆς Παραδόσεως» τοῦ Ἰππολύτου, κατὰ τὸ ὁποῖον πάντες οἱ μετέχοντες τοῦ δείπνου ἐλάμβανον ποτήριον καὶ ἐξέφραζον ἐπ' αὐτοῦ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Θεόν⁹⁸.

Ἡ «Ἀποστολικὴ Παράδοσις» δίδει ὡσαύτως ὁδηγίας περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν πρέπει οἱ Χριστιανοὶ νὰ συμπεριφέρονται κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ δείπνου τῆς ἀγάπης⁹⁹, ὡς καὶ περὶ τοῦ δείπνου, εἰς τὸ ὁποῖον προσκαλοῦνται χῆραι¹⁰⁰.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν νηστείαν, ἡ ἐλληνιστὶ σφζομένη σχετικὴ περικοπὴ τῆς «Ἀποστολικῆς Παραδόσεως» ὀρίζει τὰ ἑξῆς: «Χῆραι καὶ παρθένοι πολλάκις νηστευέτωσαν καὶ εὐχέσθωσαν ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας. Πρεσβύτεροι, ἐπὰν βούλοιντο, καὶ λαϊκοὶ ὁμοίως νηστευέτωσαν. Ἐπίσκοπος οὐ δύναται νηστεύειν, ἐὰν μὴ ὅτε καὶ πᾶς ὁ λαός»¹⁰¹.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 506 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

98. Συμφώνως πρὸς τὴν λατινικὴν μετάφρασιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος κειμένου «omnes autem priusquam bibant, decet ut sumant calicem et gratias agant super eum, et bibant et manducent in puritate» (B. B o t t e, μν. ζ., σελ. 104-105).

99. Πλείονα ἰδὲ ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 104-109.

100. Ἀυτόθι, σελ. 110-111.

101. Ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 96. Fr. X. F u n k, Didascalia et Constitutiones Apostolorum, τόμ. 2, Paderborn 1905, σελ. 112.

Ἄξιόλογα εἶναι καὶ τὰ ὑπὸ τῆς «Ἀποστολικῆς Παραδόσεως» ὀριζόμενα περὶ τοῦ Πάσχα καὶ τῆς προηγουμένης αὐτοῦ νηστείας. Οὕτως ὀρίζεται, ἵνα μὴ λαμβάνῃ τις τι πρὶν ἢ γένηται ἡ προσφορὰ τῆς θείας Ἐδχαριστίας (*Nemo in pascha, antequam oblatio fiat, percipiat. Nam qui ita agit, non illi imputatur ieiunium*)¹⁰². Ἐὰν δέ τις ἀσθενῇ ἢ ἐὰν πρόκηται περὶ ἐγκύου γυναικὸς καὶ ἐὰν γενικῶς δὲν δύναται τις νὰ νηστεύσῃ δύο ἡμέρας¹⁰³, τότε ἐξ ἀνάγκης δύναται νὰ νηστεύῃ μόνον τὸ Σάββατον, ἀρκοῦμενος εἰς λῆψιν ἄρτου καὶ ὕδατος (*Si quis autem in utero habet et aegrotat et non potest duas dies ieiunari, in sabbato ieiunet propter necessitatem, continens panem et aquam*)¹⁰⁴. Χαρακτηριστικῶς προσθέτει ἡ διάταξις, ὅτι, ἐάν τις εὐρισκόμενος ἐν πλῶ ἢ καὶ ἐξ ἄλλης τινὸς ἀνάγκης ἠγγόνησε τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα καὶ συνεπῶς δὲν ἐνήστευσε κατὰ τὰς δύο πρὸ αὐτοῦ ἡμέρας, ὀφείλει οὗτος μετὰ τὴν Πεντηκοστὴν νὰ τηρήσῃ τὴν νηστείαν¹⁰⁵. «Οὕτω πληροφοροῦμεθα, ὅτι καὶ αἱ πεντήκοντα μετὰ τὸ Πάσχα ἡμέραι, καθὼς καὶ ἡ Πεντηκοστή, ἐλογίζοντο ὡς ἡμέραι ἑορταστικαὶ καὶ χαρμόσυνου»¹⁰⁶.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν κατ' οἶκον φυλαττομένην Θεϊάν Κοινωνίαν, ἡ «Ἀποστολικὴ Παράδοσις» παραγγέλλει, ἵνα αὕτη λαμβάνηται πρὸ πάσης ἄλλης τροφῆς. Ἡ ἐλληνιστὶ σφρομένη σχετικὴ περικοπὴ ἔχει ὡς ἐξῆς: «Πᾶς δὲ πιστὸς πειρά-

102. B. B o t t e, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 114.

103. Καὶ κατὰ τὸν Τερτυλλιανὸν (*De jejunio* 14) ἡ πρὸ τοῦ Πάσχα νηστεία ἦτο διήμερος.

104. Παναγιώτου Τ ρ ε μ π έ λ α, Ἄρχαι καὶ χαρακτῆρ τῆς χριστιανικῆς λατρείας, σελ. 194. E. H a u l e r, *Didascaliae apostolorum fragmenta Veronensia latina*, Lipsiae 1900, σελ. 116. B. B o t t e, μν. ζ., σ. 114.

105. «*Si quis vero in navigio vel in aliqua necessitate constitutus ignoravit diem, hic cum dediderit hoc, post quinquagesimam reddat ieiunium*» (B. B o t t e, ἐνθ' ἄνωτ., σελ. 116).

106. Παν. Τ ρ ε μ π έ λ α, ἐνθ' ἄνωτ.

σθω πρὸ τοῦ τινος γεύσασθαι, εὐχαριστίας μεταλαμβάνειν. Εἰ γὰρ πίστει μεταλάβοι, οὐδ' ἂν θανάσιμόν τι δόξη αὐτῷ μετὰ τοῦτο οὐ κατισχύσει αὐτοῦ»¹⁰⁷. Ὡσαύτως ἕκαστος πιστὸς δέον νὰ προσέξη, ἵνα μὴ ἄπιστός τις ἢ μῦς ἢ ἄλλο τι ζῷον γεύσῃται ταύτης ἢ μήπως ἐκπέσῃ τι ἐκ ταύτης καὶ ἀπολεσθῆ, διότι εἶναι σῶμα Χριστοῦ εἰς βρῶσιν τῶν πιστῶν καὶ οὐχὶ εἰς καταφρόνησιν¹⁰⁸. Παρομοία προσοχὴ συνιστᾶται καὶ κατὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ποτηρίου τῆς Θείας Κοινωνίας, ὅπερ περιέχει τὸν «ἀντίτυπον» τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ¹⁰⁹.

Ἡ «Ἀποστολικὴ Παράδοσις» τοῦ Ἱππολύτου, ἀναφερομένη καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ πιστοῦ χρῆσιν τοῦ σημείου τοῦ σταυροῦ, συνιστᾷ ἵνα πάντοτε οὗτος, ὅταν ἀντιμετωπίξῃ πειρασμούς, σφραγίσῃ τὸ μέτωπον διὰ τοῦ σημείου τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου, δι' οὗ ἀντιμετωπίζεται ὁ διάβολος¹¹⁰.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

107. B. B o t t e, αὐτόθι, σελ. 118.

108. Παν. Τ ρ ε μ π έ λ α, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 195. B. B o t t e, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 120: «Omnis autem festinet ut non infidelis gustet de eucharistia, aut ne sorix aut animal aliud, aut ne quid cadeat et pereat de eo. Corpus enim est Christi edendum credentibus et non contemnendum».

109. «Calicem in nomine enim dei benedicens accepisti quasi anti-typum sanguinis Christi. Quapropter nolite effundere, ut non spiritus alienus, velut te contemnente, illud delingat» (B. B o t t e, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 120). Ὁ Παν. Τ ρ ε μ π έ λ ας νομίζει, ὅτι ἐκ τῶν λόγων τούτων εἶναι δεδικαιολογημένον «νὰ εἰκάσωμεν, ὅτι οὐ μόνον καθηγιασμένον ἄρτον, ἀλλὰ καὶ οἶνον ἐκ τοῦ ποτηρίου τῆς Εὐχαριστίας ἐλάμβανον κατ' οἶκον οἱ πιστοὶ» (Παν. Τ ρ ε μ π έ λ α, ἔνθ' ἄνωτ.).

110. «Semper tempta modeste consignare tibi funtem. Hoc enim signum passionis adversum diabolum ostenditur» (B. B o t t e, αὐτόθι, σελ. 134).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ

Ν Ο Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ

1 Νοεμβρίου.

Εἰς τοὺς ἁγίους Ἄ ν α ρ γ ὺ ρ ο υ ς.

«Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον...» (Ματθ. 10, 9).

Ἄ ν α ρ γ ὺ ρ ο ι· εἶναι ὁ χαρακτηριστικὸς τίτλος των. Ἄναφέρεται εἰς τὸν ἀνιδιοτελεῆ τρόπον ἐξασκήσεως τοῦ ἔργου των· εἰς τὴν ἀφιλοκερδῆ προσφορὰν τῶν ἱαματικῶν — θαυματουργικῶν πολλάκις — ὑπηρεσιῶν των πρὸς τοὺς πάσχοντας.

Δύσκολα ὁ κόσμος σήμερα τὸ κατανοεῖ. Τὸ χρήμα καὶ τὸ κέρδος θεωρεῖται πρῶτιστος σκοπὸς καὶ ἄμεσος ἐπιδιώξις, διὰ τοὺς πολλοὺς, κατὰ τὴν ἐξάσκησιν, τοῦ ἔργου των.

Τί διδάσκει ὅμως ὁ Χριστὸς καὶ τὸ παράδειγμα τῶν ἁγ. Ἄναργύρων ἐπὶ τοῦ προκειμένου;

1. Ὅταν ὁ Κύριος ἀπέστειλε τοὺς μαθητάς Του πρὸς τὴν μεγάλην ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολήν των, τοὺς ἔλεγεν· «ἀσθενοῦντας θεραπεύετε, λεπροὺς καθαρίζετε... δωρεὰν ἐλάβετε, δωρεὰν δότε». Διὰ τὰ συνειδητοποιήσουν δὲ περισσότερον τὴν ἐννοιαν τῶν τελευταίων λόγων Του, προσέθετε· «μὴ κτήσησθε χρυσόν, μηδὲ ἄργυρον, μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν». Ὅταν δέ, ὀλίγον πρὸ τῆς σταυρώσεώς Του τοὺς ἠρώτα· «ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλαντίου καὶ πήρας... μὴ τινος ὑστερήθητε;», ἐκείνοι «εἶπον· οὐδενός».

Τὴν γραμμὴν αὐτὴν ἠκολούθησαν καὶ οἱ ἅγιοι Ἄναργυροί...

2. Ἐχομεν θεθαίως ἀνάγκας καὶ υποχρεώσεις, οἰκογενειακὰ βάρη κλπ. Καὶ εὐλογον εἶναι ὁ ἐργαζόμενος νὰ ἀπολαμβάνῃ ἐκ τῆς ἐργασίας του τὰ ἀπαραίτητα· «ἄξιός ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ». (Α' Τιμ. 5, 18).

Ἄλλ' ἢ χριστοδίδακτος τακτικὴ τῶν ἁγίων Ἄναργύρων ἔχει βαθύτερον νόημα. Χαράσσεται μιὰ γραμμὴ ἀνωτερότητος καὶ ὑπερνικήσεως τοῦ ὑλιστικοῦ πνεύματος. Δὲν εἶναι τὸ χρήμα τὸ πᾶν, ὅπως πιστεύουν πολλοί. Δὲν εἶναι τὰ ὑλικά στηρίγματα τοῦ θίου τὰ ἀσφαλέστερα. Ὑπάρχουν καὶ ἠθικά καὶ πνευματικὰ κεφάλαια. Καὶ ὁ χριστιανὸς ὀφείλει νὰ τὰ ἐκτιμᾷ καὶ νὰ τὰ ὑπολογίζῃ σοβαρῶς.

Ἴδού μερικά παραδείγματα.

— Προκειμένου νὰ συναφθῇ γάμος καὶ συσταθῇ οἰκογένεια, οἱ πολλοὶ ἀποβλέπουν κυρίως εἰς τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα (προϊκα).

Παραγνωρίζουν τὸν ἠθικὸν παράγοντα, τὸν χαρακτήρα κλπ. ὡς προϋπόθεσιν ἐπιτυχίας τοῦ συνοικεσίου. Ἄλλ' εἶναι ἀπαράδεκτον, ἄνθρωποι: χριστιανικῶν ἀρχῶν, νὰ ὑπολογίζουσι τὸ ὕλικόν κεφάλαιον καὶ ὄχι τὴν προσωπικότητα τοῦ μέλλοντος συντρόφου τῆς ζωῆς των. Τὰ ἀποτελέσματα καὶ αἱ συνέπειαι εἶναι γνωστά...

— Ἐν σχέσει πρὸς τὰς σπουδὰς καὶ τὴν μόρφωσιν καὶ τὴν προκοπὴν τῶν παιδιῶν, ἐξ ἄλλου, τὰ ὕλικὰ μέσα συνηθέστατα δὲν συμβαδίζουν πρὸς τὴν ἐπίδοσιν καὶ τὴν πρόοδον. Ἡ ἔλλειψις τῶν οικονομικῶν μέσων δὲν ἠμποδίζει πολλὰ πτωχόπαιδα νὰ προκόψουσι καὶ νὰ διαπρέψουσι ὅπως καὶ ἀντιθέτως ἡ ἀφθονία τῶν μέσων δὲν δημιουργεῖ κατ' ἀνάγκην διαπρεπεῖς ἐπιστήμονας, καὶ ὄχι σπανίως ὁδηγεῖ εἰς τὴν διαφθορὰν καὶ τὴν ἀσωτείαν. «Μὴ ἠλπικένοι ἐπὶ πλοῦτου ἀδηλότῃ» διὰ τὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὴν ζωὴν, συμβουλεύει τὸ θεῖον λόγιον (Α' Τιμ. 6, 17). Τὸ ἦθος καὶ ἡ χριστιανικὴ ὑποδομὴ δὲν πρέπει ποτὲ νὰ παραμελοῦνται ὡς παράγοντες προόδου.

— Καὶ εἰς τὰς στενοχωρίας τοῦ βίου (ἀσθενείας κλπ.) ἡ αἰσία ἔκβασις δὲν εἶναι ἀπλῶς ζήτημα ὕλικῶν μέσων. Πόσας φορές οἱ μετ' ἀφθονίας μέσων περιθάλποντες τὴν υγείαν των δὲν κατορθώνουν ὅ,τι ὁ πιστὸς διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς προσευχῆς καὶ μετὰ τὴν ἐκ Θεοῦ καὶ διὰ τῶν ἁγίων Του (Ἀναργύρων κ.ἄ.) ἐνεργοῦντα «χαρίσματα ἰαμάτων».

— Γενικῶς δέ, τοὺς ὕλικοὺς θησαυροὺς «σῆς καὶ θρῶσις ἀφαινεῖται καὶ κλέπται διορῦσσουσι καὶ κλέπτουσιν», ἐνῶ τὰ πνευματικὰ κεφάλαια καὶ ὁ ἠθικὸς ἐξοπλισμὸς τῆς προσωπικότητος ἀποδεικνύονται ἀσφαλεῖς θάσεις καὶ θεμέλια τῆς ζωῆς καὶ τῆς εὐτυχίας.

Εἰς τὴν Ε' Κυριακὴν Λουκᾶ.

«Τέκνον, μνήσθημι ὅτι ἀπέλαβες σὺ τὰ ἀγαθὰ σου ἐν τῇ ζωῇ σου, καὶ Λάζαρος ὁμοίως τὰ κακὰ· νῦν δὲ ὤδω παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾶσαι».

Συγκλονιστικὸν γεγονός διὰ τὸν ἄνθρωπον ὁ θάνατος. Καὶ ἐπεισώδιον κρίσιμον, πὸν μεταβάλλει τελείως τὴν κατάστασιν αὐτοῦ, διότι τὸν μεταφέρει ἀπὸ τὸν πρόσκαιρον κόσμον εἰς τὸν αἰώνιον.

Ἐνα τέτοιον γεγονός θὰ ἔπρεπε νὰ ἀντιμετωπίζεται ὑπὸ πάντων σοβαρώτατα, καὶ δὴ μὲ χριστιανικὴν κατανόησιν. Ἐν τούτοις, καίτοι οὐδεὶς ἐξαιρεῖται τοῦ θανάτου, πολλάκις τὸν ἀντιμετωπίζομεν ἐπιπολαίως.

1. Ὁ πλοῦσιος τοῦ σημερινοῦ εὐαγγελίου ἐνδιαφέρεται μόνον διὰ τὰς ἀπολαύσεις τῆς ζωῆς του. Δὲν σκέπτεται καθόλου τί θὰ γίνῃ μετὰ ταῦτα. Ἄλλ' ἂν τόσῃν φροντίδα λαμβάνῃ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ, δὲν εἶναι ἀσύνετον νὰ μὴ λαμβάνεται οὐδεμία φροντίς διὰ τὴν αἰωνιότητα;

Ἐπειτα, εἰς τὸν ἄδην, ὁ πλοῦσιος ἐκείνος αἰσθάνεται μίαν κατάστασιν ἀνυπόφορον καὶ ζητεῖ, ἂν ἦτο τρόπος, νὰ ἀνακουφισθῇ. Ὁ Λάζαρος, ἐξ ἄλλου, εἶχε τόσα θάσανα εἰς τὴν ζωὴν του. Ἦτο πεινασμένος, ρακένδυτος, ἀσθενής, ἔρημος καὶ ἀπροστάτευτος. Δὲν θὰ ἦτο στοιχειώδης «ἀνθρωπιά», νὰ τοῦ δείξῃ ὁ πλοῦσιος κάποιον ἐνδιαφέρον; Ὅμως μένει ἀδιάφορος, μολονότι τὸν βλέπει καθημερινῶς «εἰς τὸν πυλῶνα αὐτοῦ» (στὴν πόρτα του). Τί ἀνάγκη εἶχε νὰ ἐνδιαφερθῇ διὰ τὸν πτωχὸν ἐκεῖνον; Αὐτὸς περὶ καλὰ. Δὲν σκέπτεται διὰ τὸν ἄλλον, διότι δὲν σκέπτεται τὸν θάνατον καὶ τὴν αἰωνιότητα.

2. Ὁ Λάζαρος ὅμως σκέπτεται πολὺ ὀρθά. Τί καὶ ἂν ὑποφέρῃ; Σκέπτεται τὸν Θεόν, τὴν ψυχὴν, τὴν αἰώνιον ζωὴν. Πάσχει καὶ ταλαιπωρεῖται σωματικῶς. Ἀλλὰ ψυχικῶς εἶναι πολὺ καλὰ. Ἔτσι, ὅταν θὰ ἔλθῃ ὁ θάνατος, θὰ γίνῃ δι' αὐτὸν γέφυρα ποῦ θὰ τὸν μεταφέρῃ εἰς τὴν εὐτυχίαν.

Καὶ πράγματι ἀμφοτέρω ἀπέθανον. Ἡ συνέχεια ὅμως εἶναι διάφορος διὰ τὸν καθένα. Ὁ μὲν πλοῦσιος βασανίζεται διὰ τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὴν ἀσπλαγχίαν του, ὁ δὲ πτωχὸς Λάζαρος ἀπολαμβάνει τὰ ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου διὰ τὴν ὑπομονὴν του· διότι δὲν ἐγόγγυσεν, ἀλλ' ἐστηρίχθη εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα του εἰς τὸν Θεόν.

3. Τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον παρουσιάζει τὸν πλοῦσιον, ἐνῶ ἐδασανίζετο εἰς τὸν ἄδην, νὰ μπορῇ νὰ βλέπῃ τὸν Λάζαρον μέσα εἰς τὴν μακαριότητα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ νὰ τολμᾷ νὰ ζητήσῃ ἔλεος ἀπὸ τὸν πατριάρχην Ἀβραάμ.

Αὐτὸς ποῦ ζητεῖ τώρα νὰ τὸν δροσίσῃ τὸ βρεγμένο δάκτυλον τοῦ Λαζάρου εἶναι ὁ πρῶν ἀμέριμος καὶ ἀσπλαγχνος πλοῦσιος, ὁ ὁποῖος ἐξοῦσε μέσα εἰς τὴν χλιδὴν.

Τότε ὅμως ἀκούεται ἡ ἀδυσώπητος ἀπάντησις τοῦ Ἀβραάμ. Μὴ λησιμονῆς, τοῦ λέγει, ὅτι εἰς τὴν ζωὴν σου τὰ ἀπήλαυσες ὄλα, καὶ ὁ Λάζαρος ἐπίσης τὰ ἐστερήθη ὄλα. Τώρα, ἐπὶ τέλους, ἐπεκράτησε τὸ δίκαιον.

Μὲ αὐτὸν τὸν συγκλονιστικὸν τρόπον μᾶς ἀποκαλύπτει ἡ παραβολὴ ὅτι δὲν εἶναι τὸ πᾶν διὰ τὸν ἄνθρωπον ἢ πρόσκαιρος ζωὴ.

Καὶ δὲν ἔλυσε τὸ πρόβλημά του ὅποιος ἐξησφάλισε, πλούσια ἔστω, τὰ μέσα διὰ τὴν συντήρησίν του καὶ τὰς ἀπολαύσεις του.

Ἔρχεται δὲ τὸ μήνυμα αὐτὸ εἰς τὴν σημερινὴν ὑλόφρονα ἐποχὴν νὰ διακηρύξῃ ὅτι αὐτὸ πού μπορούμε νὰ ἐξασφαλίσωμεν, ὡς παντοτεινὸν καὶ αἰώνιον κτῆμα, εἶναι ἡ χριστιανικὴ προσωπικότης καὶ ζωὴ. Αὐτὸς πού ἔζησε μὲ ἀγάπην καὶ χριστιανικὴν ἀρετὴν ἐν γένει, θὰ μπορέσῃ νὰ πάρῃ στὸν κόσμον τῆς αἰωνιότητος μίαν ψυχὴν μὲ καθαρότητα· μίαν ὑπαρξίν λυτρωμένην μὲ τὸ ἔλεος τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ τὴν κακίαν τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ κάθε θάρους καὶ ἐνοχλήν.

Ἄνθρωπε, πάρε τὸν λόγον καὶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, νὰ γεμίσῃ ἡ ζωὴ σου. Πάρε τὸν σωστὸν δρόμον, τὴν «ὁδὸν τὴν ἀπάγουσαν εἰς τὴν ζωὴν». Ὅ,τι καὶ ἂν σοῦ συμβῆ τότε, δὲν θὰ εἶναι ποτε φρικτὸν· οὔτε ὁ θάνατος θὰ σὲ συγκλονίξῃ. Ἄρκει νὰ ἔχῃς «καλὴν ἀπολογίαν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ θήματος τοῦ Χριστοῦ».

8 Νοεμβρίου

Εἰς τὴν Σύναξιν τῶν ἁγίων **Τ α ξ ι α ρ χ ῶ ν**.

«*Ἠλάτιωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους*».

Μὲ θαυμασμὸν πολὺν ὁ ἱερός ψαλμῶδός, ἐνώπιον τοῦ μεγαλείου τῆς Δημιουργίας τοῦ Σύμπαντος, συγκρίνει τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὰ οὐράνια σώματα, τὸν ἥλιον, τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας, καὶ διερωτᾷται· «ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανοὺς, ἔργα τῶν δακτύλων σου, σελήνην καὶ ἀστέρας ἃ σὺ ἐδημιούργησας, (ἀπορῶ, Θεέ μου), «τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκη αὐτοῦ;» Τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος ἐμπρὸς εἰς τὸ σύμπαν, ὥστε νὰ προνοῆς ἐξαιρετικὰ δι' αὐτόν;

Καὶ ἐπακολουθεῖ ἡ ἀπάντησις καὶ ἡ λύσις τῆς ἀπορίας· «ἠλάτιωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους». (Ψαλμ. 8, 4 - 5). Οἱ ἑορταζόμενοι σήμερον ἄ γ ι ο ι ἄ γ γ ε λ ο ι ἔχουν ἐπίγειον ἀδελφὸν τὸν ἄνθρωπον.

1. Πράγματι· εἰς αὐτὴν τὴν περιωπὴν ἔθεσεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον· ὀλίγον μετὰ τοὺς ἄ γ γ ε λ ο υ ς. Ἐκεῖνοι αἶλοι καὶ ἀσώματοι, «πνεύματα» οὐράνια. Ὁ ἄνθρωπος πνευματικὴ ὑπαρξις, ψυχὴ, μετὰ σώματος. Μετέχει οὐρανοῦ καὶ γῆινου στοιχείου. Συγγενεὺς ἀφ' ἑνὸς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τοὺς ἀγγέλους, ὡς φέρων θείαν «πνοὴν ζωῆς», καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὰ ἐπίγεια ἐν γένει, ἐμψυχα καὶ ἄψυχα, ἐφ' ὅσον φέρει καὶ ὑλικὸν σῶμα.

Εἶναι ἡ κορωνὴ τῆς δημιουργίας τοῦ ὑλικοῦ σύμπαντος. Ἡ κορυφαία ἀξία εἰς τὸν κόσμον. Τὸ τέκνον τοῦ Θεοῦ ἐντὸς τῆς ὑλι-

κῆς κτίσεως. Καὶ ὑπερέχει τῶν ἄλλων κτισμάτων ὅσον ἀσύγκριτα εἶναι καὶ παρ' ἀνθρώποις τὰ τέκνα ἐν σχέσει πρὸς τὰ περιουσιακὰ ἀγαθὰ. Εἰς ὀλόκληρον τὸν ὕλικόν κόσμον δὲν εὐρίσκεται «ἀντάλλαγμα» ἰσάξιον τοῦ ἀνθρώπου (Μάρκ. 8, 36. 37).

Ἄλλὰ συνειδητοποιοῦμεν αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν καὶ διακεκριμένην θέσιν μας; Φροντίζομεν νὰ ὑψωνώμεθα πρὸς τοὺς ἀγγέλους; Ἔχει ἡ ζωὴ μας ἀνωτερότητα καὶ ὑψηλὴν ἠθικὴν στάθμην; Οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς ἀγιότητος δύνανται νὰ γίνουσι «ἰσαγγελοι». Καὶ ἀνεδείχθησαν πράγματι πολλοὶ ἰσαγγελοι καὶ ἅγιοι. Συνυπάρχουν ἤδη ἄγγελοι καὶ ἅγιοι ἐν τῷ οὐρανῷ. Οἱ δεῦτεροι — οἱ ἅγιοι — ἦσαν ἄνθρωποι ὅπως καὶ ἡμεῖς. Καὶ ἠγγίσθησαν μὲ τὴν χάριν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, «ἐπακολούθησαντες τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ» (Α' Πέτρ. 2, 21), διὰ νὰ φθάσουσι εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν καὶ τὴν ἀγγελικὴν πολιτείαν.

2. Οἱ πολλοὶ ὁμως τῶν ἀνθρώπων, ἀντὶ νὰ ὑψωνῶνται, πίπτουσι πολὺ χαμηλά. Τὴν πτώσιν των περιγράφει ἄλλος ψαλμῶδης, μὲ πολλὴν ἀπογοήτευσιν· «ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὢν οὐ συνῆκε παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὠμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλ. 48, 20). Δυστυχῶς! Ἄντὶ νὰ «φερώμεθα ἐπὶ τὴν τελειότητα», πρὸς οὐρανίαν καὶ ἀγγελικὴν ζωὴν, μᾶς νικᾷ τὸ κακὸν καὶ ἡ ἁμαρτία. Καὶ δὲν εἶναι κολακευτικὸν θεοαίως τὸ κατάντημα τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις «παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι... καὶ ὠμοιώθη αὐτοῖς» εἰς ζωὴν ρυπαρὰν καὶ βέβηλον καὶ κτηνώδη, ἢ ἐξηχραιώθη (πρὸβλ. Ψαλμ. 52, 4. Ρωμ. 3, 12) καὶ ἐξηγριώθη ἀπὸ τὴν κακίαν καὶ τὰ πάθη, μέχρι θηριωδίας πολλάκις καὶ παραφόρου ἐξαλλοσύνης καὶ κακότητος, ἀκόμη καὶ ἐγκληματικότητος.

3. Τὸ ὑψιστὸν ἰδανικὸν τοῦ Χριστιανοῦ εἶναι ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐν τούτῳ συναντᾶται πρὸς τοὺς ἀγγέλους. Οἱ ζῶντες μὲ τὸ ἰδανικόν· «γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ (ὑπὸ τῶν ἀγγέλων) καὶ ἐπὶ τῆς γῆς» (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων) ἀκολουθοῦν καὶ ἐφαρμόζουσι τὰς ὑψηλὰς ἀρχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως τὰς καθώρισεν ὁ Κύριος εἰς τοὺς μακαρισμοὺς Του (Ματθ. 5, 3 - 12). Καὶ ἐργάζονται ἐντὸς τῆς κοινωνίας, διὰ νὰ προβάλουσι τὰς ἀρχὰς ταύτας (αὐτόθι 13 - 16), ἐνσαρκώνοντες καὶ βιοῦντες αὐτὰς προσωπικῶς, καὶ συμβάλλοντες περαιτέρω, ἵνα πᾶς καλοπροαίρετος ἄνθρωπος ὁδηγηθῆ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὑψηλοῦ προορισμοῦ του, ὅστις τὸν τοποθετεῖ «β ρ α χ ὕ τ ι π α ρ' ἄ γ γ ἑ λ ο υ ς».

★

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ποιμαντικά Θέματα

Η «ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΟΡΓΗ»

Ἄσυμβίβαστος, ἐκ πρώτης ὄψεως, πρὸς τὸ τέλειον καὶ ἅγιον «ἀνθρώπινον ἦθος» τοῦ Κυρίου ἢ ἐπιθετικὴ πρὸς τοὺς ἄλλους συμπεριφορὰ Του, προβληματίζει ἐνίοτε τὸν ἀγαθὸν μελετητὴν τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, εἰς τὴν ὁποίαν μία τοιαύτη συμπεριφορὰ περιγράφεται, ὡς λ.χ. ἐν Ματθ. 21, 12 - 13.

Πράγματι εἶναι πολὺ δύσκολον εἰς τὴν φαντασίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ εὐσεβοῦς ἀνθρώπου νὰ συλλάβῃ εἰς συγκεκριμένας εἰκόνας τὰς ἐπὶ μέρους δυναμικὰς ἐνεργείας τοῦ Κυρίου, κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν Του ἐκείνην εἰς τὸν ναόν. Μάλιστα ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀναφέρει λεπτομέρειαν, ἢ ὁποία καθιστᾷ περισσότερον παραστατικὴν τὴν ἐπιθετικὴν πρὸς τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ληστὰς τοῦ ναοῦ συμπεριφορὰν τοῦ Κυρίου καὶ ἐπομένως δυσκολωτέραν τὴν ἀποδοχὴν αὐτῆς ἐκ μέρους τοῦ εὐσεβοῦς μελετητοῦ. «Καὶ ποιήσας φραγγέλιον ἐκ σχοινίων πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ...» (2, 15). Ἡ ὅλη εἰκὼν, θεωρουμένη ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς συνήθους ἀνθρωπίνης συμπεριφορᾶς, συλλαμβάνεται ὡς προῖον ἐντόνου συγκινησιακῆς δραστηκότητος. Τὸ χαρακτηριστικὸν τῶν διαίμων ἐνεργειῶν, τὸ ὁποῖον διακρίνει κανεὶς εἰς αὐτὴν σαφῶς («πάντας ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ... καὶ τὰς τραπέζας ἀνέστρεψε...») προβάλλει ζωηρῶς τὴν δραστηκότητα ἰσχυρᾶς θυμικῆς διεγέρσεως ἢ ὅπωςδῆποτε τὴν ἔντασιν ἐπιθετικῶν ψυχικῶν κινήσεων καὶ ὀρμῶν. Ἴσως δὲ ὁ ὅρος ὀργή δύναται μόνον νὰ δηλώσῃ συνοπτικῶς τὸν ψυχικὸν δυναμισμὸν καὶ τὸ ὅλον σχῆμα συμπεριφορᾶς τοῦ Κυρίου. Οὗτος ὀργισθεὶς συμπεριεφέρθη οὕτως!

Ἐπὶ πλεόν εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὸν τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Κύριος, εἰς ὠρισμένας παραβολὰς, εἰς τὰς ὁποίας ὑποδηλοῦται ἰδική Του συμπεριφορὰ ἢ τοῦ Θεοῦ Πατρός, χρησιμοποιοῖ λέξεις, αἱ ὁποῖαι δηλοῦν ἔντονον συγκινησιακὴν δραστηκότητα. Ὡς λ.χ. «καὶ ὀργισθεὶς ὁ κύριος αὐτοῦ παρέδωκεν αὐτὸν τοῖς βασιασταῖς...» (Ματθ. 18, 34) καὶ «ἀκούσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκείνος ὀργισθη...» (Ματθ. 22, 7) κλπ.

Ἡ κατὰ τοιοῦτον τρόπον υἰοθέτησις τῆς ὀργῆς ὡς εἶδους ποιμαντικῆς συμπεριφορᾶς θέτει τὸν ποιμένα ἐνώπιον προσωπικοῦ προβλήματος. Διότι ἡ ὀργή, ὡς ἐπιθετικὴ ἀκριβῶς συμπεριφορὰ, προ-

βάλλεται ὑπὸ τῆς εὐαγγελικῆς ἠθικῆς ὡς ἀδυναμία καὶ ἁμαρτία. Ὁ καλὸς χριστιανὸς δὲν πρέπει νὰ ὀργίζεται οὔτε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν του. Πρέπει νὰ εἶναι «πρᾶος καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ», ὅπως τὸ πρότυπον τῆς τελειότητος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Πρέπει, λοιπόν, νὰ ὀργίζεται ὁ ποιμὴν ἢ δὲν πρέπει; Καὶ ἂν πρέπει νὰ ὀργίζεται, πότε ἐπιτρέπεται ἢ ἐπιβάλλεται νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν «ὀργήν» του;

Τὸ προσωπικὸν αὐτὸ πρόβλημα τοῦ ποιμένου ἀφορᾷ περισσότερον εἰς τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν θυμικῶν του διεγέρσεων καὶ τῶν συγκινησιακῶν του γενικῶς καταστάσεων καὶ ὀλιγότερον εἰς τὸν θεωρητικὸν προσδιορισμὸν μιᾶς δεοντολογίας Συμβουλευτικῆς. Διότι καὶ ἡ ὀργὴ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποβῇ χρήσιμος ψυχολογικὴ λειτουργία εἰς τὴν διακονίαν του. Ὁχι μόνον ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς ἀναγκαίας ἢ ἀναποφεύκτου, λόγῳ εἰδικῶν συνθηκῶν, ψυχικῆς ἐκτονώσεως ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν καθαρῶς ἐποικοδομητικὴν ἐννοίαν.

Ἡ θεραπεία ὀρισμένων κακῶν, ὡς λ.χ. ἡ ἔξωσις τῶν ληστῶν ἐκ τοῦ ναοῦ, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συντελῆται πάντοτε διὰ τῆς ἠπίας συμπεριφορᾶς. Τὸ ἔντονον ὕφος καὶ ἡ δυναμικὴ ἔκφρασις ἐπιβάλλονται ἐνίοτε ὡς ἐργαλεῦα ποιμαντικῆς τέχνης καὶ μεθόδου. Ὁ ποιμὴν, διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν μὲ σύγχρονον φρασεολογίαν, «παίζει ὀρισμένον ρόλον». Τὸ λειτούργημα τοῦ ἐπιβάλλει εἰς αὐτὸν πότε τὸ ἓνα εἶδος συμπεριφορᾶς καὶ πότε τὸ ἄλλο. Εἰς τὴν περίπτωσίν μας, ἡ ὀργὴ δύναται πολλάκις νὰ ἀποδειχθῇ κατάλληλος μέθοδος θεραπείας καὶ μέσον οἰκοδομῆς. Ἴσως διὰ τοιαύτας περιπτώσεις εἶπεν ὁ ψαλμωδὸς καὶ ἐπανέλαθεν ὁ ἀπόστολος: «ὀργίζεσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε» (Ἐφεσ. 4, 26).

Ἡ ἀγιογραφικὴ αὕτη προτροπὴ ὑποδηλοῖ ἐν τούτοις συγκινησιακὰς ἀφετηρίας προκεχωρημένης πνευματικότητος, διὰ τῆς ὁποίας ἐξασφαλίζεται προηγουμένως ἡ ἐσωτερικὴ ἐλευθερία τοῦ ποιμένου. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ἡ ὀργὴ δὲν λειτουργεῖ ὡς ἐμπαθῆς καὶ ἀλόγιστος ψυχικὴ κίνησις ἀλλὰ ὡς ἐλευθέρου καὶ ἐκλογικευμένη ψυχικὴ ὄρμησις, ὡς ἀκριδῶς εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ Κυρίου. Εἰς ποίαν ἔκτασιν εἶναι ἱκανὸς ὁ σύγχρονος ποιμὴν νὰ χρησιμοποιῇ τὸ πνευματικὸν δυναμικὸν τῶν ἰσχυρῶν θυμικῶν του διεγέρσεων πρὸς ἐποικοδομητικὸν σκοπόν;

Τὸ κλίμα τοῦ ἐκνευρισμοῦ καὶ τοῦ «σπασίματος» τῶν νεύρων, ἐντὸς τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ποιμὴν ζῆ καὶ κινεῖται, προσδιορίζει σαφῶς τὰς δυσχερείας καὶ τὰς διαστάσεις τοῦ προσωπικοῦ τούτου προβλήματός του!

ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΩΔΟΣ

ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ*

Ο ἴκοι γ' καὶ δ'

Οἱ γ' καὶ δ' οἴκοι ὁμιλοῦν διὰ τὴν καταγωγὴν τοῦ Ἁγίου (πρῶτοι τρεῖς στίχοι τοῦ γ' οἴκου) καὶ διὰ τὴν μεγάλην πίστιν καὶ ἀγάπην τῆς Μητρὸς του, ἣτις μέχρι τῆς τελευταίας τῆς συγμῆς, προσεύχεται εἰς τὸν θεὸν ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τῆς, τὸν ὁποῖον καὶ προτρέπει νὰ προσκολληθῆ εἰς Αὐτόν. Δι' αὐτὸν δὲ τὸν λόγον —τὴν κοινότητα δηλ. τοῦ περιεχομένου— καὶ συναναλύονται ἐνταῦθα.

Ο ἴκοις γ'

Υἱὸς ἦν Νικομηδαίου
Εὐστοργίου τοῦ Ἑλληνοῦ
οὗ ἡ μήτηρ Εὐδουλία
τὸν Χριστὸν ἐσέβειο, λανθάνουσα
τῶν κρατούντων τὴν ἄνοιαν
προέτιρεπε τὸν υἱὸν αὐτῆς
λέγουσα. «Φύγε τοῦ δαίμονος
τὴν δυσώδη λατρείαν καὶ βέβηλον,
τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας,
κολλήθημι δὲ τῷ πλάσαντί σε,
τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ,
τῷ στανρωθέντι σαρκί,
ἵνα εὐοχῆς παρορησίαν
ἴταν εὐχῆ· Σῶσον ἡμᾶς, Ἁγιε».

Ο ἴκοις δ'

Τοιαῦτα μετὰ δακρῶν
τῷ υἱῷ παραγγέλλουσα

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 520 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

τὸν Χριστὸν ἐδυσώπει
 «Ἐνοικήσει, Κύριε, ὁ φόβος σου
 τῷ υἱῷ τῆς παιδείας σου
 σθένωσον τοῦτον, φιλόνηρωπε,
 πλήρωσον τῆς σῆς δυνάμεως·
 νικησάτω τοῦ Βελίαρ τὰ θήρατρα,
 κολληθήτω τοῖς σφζομένοις.
 Σοί, δέσποιά μου, προσφέρω αὐτὸν
 ἐγὼ ἡ ἁμαρτωλός».
 Ταῦτα λέγουσα Χριστῷ
 ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ
 εὐχομένη· «Σῶσον ἡμᾶς Ἅγιε».

Εἰς τοὺς τρεῖς πρώτους στίχους, ὡς ἐν ἀρχῇ εἶπομεν, δηλοῦται ἡ καταγωγή τοῦ Ἁγίου. Εὐρίσκεται δὲ αὕτη εἰς πλήρη συμφωνίαν μὲ τὴν ὑπὸ τῶν συναξαρίων παρεχομένην. Ἦτο υἱὸς δηλ. τοῦ ἐκ Νικομηδείας εἰδωλολάτρου Εὐστοργίου καὶ τῆς κρυφῆς Χριστιανῆς Εὐδουλίας, ἧτις διαφεύγουσα τὴν προσοχὴν τῶν «κρατούντων» καὶ τὴν «ἄνοιαν», ἐλάτρευε καὶ ἠγάπα μετὰ σφοδροῦ πάθους τὸν Χριστόν, ὡς ἐξηγεῖται ἀπὸ τὴν συνέχειαν τῶν στίχων.

Οἱ στ. ζ' -ιδ' τοῦ γ' οἴκου, περικλείουν τοὺς θερμότερους παλμούς, στοργικῆς μητρικῆς καρδίας, ἐν πνεύματι θεοῦ παλλούσης. Προτρέπει, παραινεῖ καὶ συμβουλεύει τὸν υἱὸν τῆς, ὅπως φύγη μακρὰν τῆς βεβήλου καὶ δυσώδους λατρείας τοῦ δαίμονος, διότι αὕτη ἄγει εἰς ἀπώλειαν. Ἄντ' αὐτῆς δὲ ν' ἀφοσιωθῆ καὶ προσκολληθῆ ψυχῇ τε καὶ σώματι, εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ, τὸν σαρκί σταυρωθέντα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Τὴν τρυφερὰν αὐτὴν εἰκόνα, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ μήτηρ μετὰ δακρύων δίδει συμβουλὰς καὶ, τρόπον τινά, τὸ αἷμα τῆς καρδίας τῆς εἰς τὸν ἠγαπημένον τῆς υἱόν, συμπληροῖ ἡ συγκινητικὴ προσευχὴ τῆς ἐν τῷ δ' οἴκῳ (στ. δ' -ια'), ἧτις καὶ ἀποτελεῖ τὸ κύκνειον ἄσμα τῆς:

«Ἐνοικήσει, Κύριε, ὁ φόβος σου
 τῷ υἱῷ τῆς παιδείας σου»

σθένωσον τοῦτον, φιλόανθρωπε
 πλήρωσον τῆς σῆς δυνάμεως·
 νικησάτω τοῦ Βελίαρ τὰ θήραιρα,
 κολληθήτω τοῖς σφζομένοις.
 Σοί, δέσποτά μου, προσφέρω αὐτὸν
 ἐγὼ ἡ ἁμαρτωλός».

Ἡ μελωδία τῶν στίχων αὐτῶν καὶ τῶν τελευταίων τοῦ προηγούμενου οἴκου (φύγε τὴν ὁδὸν τῆς ἀπωλείας καὶ κολλήθητι τῷ θεῷ, τῷ σταυρωθέντι σαρκὶ κ.τ.λ.), εἶναι ἀξία ἰδιαιτέρας προσοχῆς. Παρέχει, νομίζομεν, μικρὸν δείγμα τῆς συνθέσεως ψυχικοῦ καὶ γλωσσικοῦ πλούτου, εἰς ἀπολύτως ὠραίαν ἔκφρασιν τῆς μορφῆς τοῦ ποιήματος. Ἀποφεύγει ἐπιμελῶς τὰς δογματικὰς σκέψεις καὶ τὰς λογικὰς ἀφαιρέσεις. Καὶ μὲ τὴν διαύγειαν τῆς ἐμπνεύσεως, τὴν πλαστικότητα καὶ εὐλυγισίαν τῆς γλώσσης, καὶ τὴν διαρκῆ παρουσίαν τῆς ποιητικῆς του συνειδήσεως, εἰς τοὺς κυματισμοὺς καὶ τὰς ἀναδιπλώσεις τῶν στίχων μεταλαμπαδεύει μὲ τὸν καταλληλότερον τρόπον τὰς ἀληθείας τῆς Πίστεως.

Προσέτι, εἰς τὰς συμβουλάς καὶ τὴν προσευχὴν τῆς μητρὸς εὐρίσκει διέξοδον καὶ ἡ φλόγα τῆς ἀγάπης τῆς καρδίας τοῦ ποιητοῦ. Εἰς τοὺς στίχους-λόγους τῆς μητρὸς, προσπαθεῖ νὰ συνυφάνῃ καὶ ἐνορχηστρώσῃ καὶ τὰ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν του ὑπαρξίν κοχλάζοντα διώματα. Ἡ ἀπλότης καὶ ἡ λιτότης τῶν ρυθμικῶν στίχων ἀποδιώκουν καὶ τὴν ἐλαφροτέραν σκέψιν ἐξεζητημένης προσπαθείας καὶ παρουσιάζουν τὴν δύναμιν τῆς ποιητικῆς του ἐμπνεύσεως, ὡς τι τὸ ἄνωθεν δωρηθὲν θεῖον χάρισμα. Τὴν αἰσθητικὴν δὲ ὠριμότητα καὶ τὸ βαθὺ νόημα τῶν στίχων αὐτῶν δύναται νὰ συλλάβῃ ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει τὴν δύναμιν —μέσω αὐτῶν— νὰ θαδίσῃ εἰς φανταστικόν τινα λειμῶνα, ὅπου ἡ ψυχὴ τοῦ ποιητοῦ, ἡ καρδία τῆς μητρὸς καὶ ἡ ἀγία ἀγνότης τοῦ Μάρτυρος, ἀπολαμβάνουν τὴν οὐράνιον δρόσον θείας εὐδαιμονίας καὶ γαλήνης!

(Συνεχίζεται.)

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΠΟΛΛΟΙ ΠΛΑΝΟΙ ΕΙΣΗΛΘΟΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Ζούμε σέ εποχή επαναστατική σέ όλους τούς τομείς τῆς ζωῆς. Αὐτό πού γιά μᾶς ἰσχύει σάν σωτήριος ἀλήθεια, προσβάλλεται ἀπό σύγχρονους προπαγανδιστές καί διακηρύσσεται σάν πλάνη. Οἱ ἠθικῆς ἀξίες ἀντιστρέφονται. Ἐκεῖνο πού ἐμεῖς πιστεύουμε γιά ἠθικό, χαρακτηρίζεται στίς ἡμέρες μας ἀνήθικο καί διαβολικό.

Καθημερινά παρουσιάζονται καί νέοι Μεσσίες, καινούργιοι προφήτες, πού ὑπόσχονται λύσι σέ ὅλα τὰ προβλήματα καί τήν οἰκοδομή τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς. Μὲ πολὺ μαεστρία θίγουν τὰ μεγάλα θέματα, πού ἀπασχολοῦν σήμερα τούς ἀνθρώπους καί ἰδιαίτερα τούς νέους. Μὲ σατανικότητα συνδέουν τὴν ακοδαμιονία τῆς ἐποχῆς μας μὲ τὴν Ἐκκλησία καί μὲ ὅλες τίς μέχρι σήμερα ἰδεολογίες καί παρουσιάζονται αὐτοὶ σάν μόνη διέξοδος, σάν μόνη ἐλπίδα γιά ἄτομα καί κοινωνίες. "Ὅλοι οἱ ἄλλοι θεωροῦνται πὼς εἶναι δουτυγμένοι στὸ ἔγκλημα, στὴν ἀνηθικότητα, στὴν ἀκαθαρσία. Μόνο ἐκεῖνοι εἶναι ἅγιοι, ἐπίγειοι ἄγγελοι, χωρὶς κανένα ψεγάδι.

"Ὅλα αὐτὰ δὲν θάταν τόσο ἐπικίνδυνα ἀν ὅλοι οἱ σύγχρονοι «Μεσσίες» παρουσίαζαν τούς πραγματικούς των σκοποὺς καί δὲν ἀνεμίγνυαν στίς θεωρίες τους τὴ χριστιανικὴ πίστι καί τὴν Ἁγία Γραφή. "Ὅμως ὑποστηρίζουν πὼς αὐτοὶ εἶναι οἱ ἀληθινοὶ χριστιανοί, πὼς μόνο αὐτοὶ ἀκολουθοῦν κατὰ γράμμα τὴν Ἁγία Γραφή. Τολμοῦν ἀκόμη νὰ ἰσχυρισθοῦν πὼς ὁ χριστιανικὸς κόσμος ἔπεσε σὲ ἀποστασία, πὼς ἡ Ἐκκλησία ἀποτελεῖ τὴν σύγχρονο Αἴγυπτο, τὴ Βαβυλῶνα!

Ποῖο εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα; "Ὅσοι ἔχουν γερὰ θεμέλια, ὅσοι μελετοῦν τὴν Ἁγία Γραφή, γνωρίζουν νὰ ξεχωρίζουν τὴν ἀλήθεια ἀπὸ τὴν πλάνη. Δὲν κινδυνεύουν νὰ γίνουν θύματα. "Ὅμως ὅσοι δὲν ἔχουν «ρίζωσι» καλὰ στὴν ὀρθόδοξο πίστι, ὅσοι δὲν γνωρίζουν τί διδάσκει ἡ Ἁγία Γραφή γιά τὰ θέματα πού θίγουν στίς πόρτες μας οἱ σύγχρονοι ψευδοπροφῆτες, αὐτοὶ κινδυνεύουν. Ἰπάρχει κίνδυνος νὰ παρασυρθοῦν, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μεταβληθοῦν καί

αὐτοὶ σὲ κήρυκες τῆς πλάνης, ἀφοῦ προηγουμένως ἐκπαιδευθῶν μεῖν βασι τὰ τελειότερα συστήματα πλύσεως ἐγκεφάλου, πού χρησιμοποιοῦν οἱ αἱρέσεις σήμερα.

Εἶναι, λοιπόν, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχη μία στήλη πού θὰ ἀπαντᾷ στὰ ἐρωτήματα τῶν ἀναγνωστῶν καί, ἰδιαίτερα, τῶν εὐλαβεστάτων ἐφημερίων, πάνω στὸ γενικὸ θέμα: Ὁρθοδοξία καὶ πλάνη.

Ἔτσι ἡ στήλη μας θὰ ἀναφέρεται σὲ συγκεκριμένα περιστατικά καὶ θὰ σχολιάζῃ γεγονότα τῆς ζωῆς τῶν ἀναγνωστῶν, ἀναφερόμενα στὶς σχέσεις των με τοὺς κήρυκες τῆς αἱρετικῆς πλάνης καὶ κακοδοξίας. Θὰ καταπιάνεται με προβλήματα, πού δημιουργοῦνται ἀπὸ τὴν παρουσία καὶ τὴν δραστηριότητα ξένων ἢ ξενοκινήτων προπαγανδιστῶν στὸν ὀρθόδοξο χῶρο. Θὰ ἀπαντᾷ σὲ ἐρωτήματα καὶ θὰ καλλιεργῇ τὸν διάλογο με τοὺς ἀναγνώστες, χωρὶς νὰ ἀποκλείῃ καὶ τὰ ἴδια τὰ θύματα τῆς πλάνης καὶ τῆς ἀπάτης.

Βασικὸς σκοπὸς τῆς στήλης αὐτῆς δὲν θὰ εἶναι ἡ πολεμικὴ, ἀλλὰ ἡ κατήχησι. Πιστεύουμε στὴν ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας. Πιστεύουμε πὼς ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ μόνη πίστι, πού διατηρεῖται ἀνόθευτη ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν Ἀποστόλων μέχρι σήμερα. Εἶναι ἡ Ἐκκλησία, πού ἀποτελεῖ τὸν στύλο καὶ τὸ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας (Α' Τιμ. γ' 15) καὶ πού, συνεπῶς, οὐτε κι' αὐτὲς οἱ πύλες τοῦ Ἄδου δὲν μποροῦν νὰ τὴν καταβάλουν καὶ νὰ τὴν ὀδηγήσουν στὴν πλάνη (Ματθ. 16: 18).

Ἡ ἀλήθεια εἶναι φῶς, ὅπου παρουσιάζεται διαλύει τὰ σκότη. Ἡ πλάνη εἶναι σκότος καὶ δὲν ἀντέχει ποτὲ στὸ φῶς. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο θὰ ἔχουμε πάντοτε γιὰ βασι μας τὴν ἀντικειμενικὴ ἐνημέρωσι τῶν ἀναγνωστῶν. Ὅσο πιὸ ἀντικειμενικὰ παρουσιάζεται ἡ πλάνη, τόσο πιὸ σωστὰ ἀντιμετωπίζεται, γυατὶ στὸ φῶς τῆς ἀληθείας σκορπίζονται τὰ σκότη τοῦ ψεύδους. Στὴν προσπάθειά μας αὐτὴ θὰ ἔχουμε γιὰ μέτρο τὴν Ἁγία Γραφή καὶ τὴν ἴδια τὴν αἱρετικὴ κακοδοξία. Με τὸ πρῶτο θὰ ἀποδεικνύουμε πὼς μόνο ἡ ὀρθόδοξη πίστι εἶναι γραφικὴ, ὄχι ἡ κακοδοξία τῶν αἱρετικῶν. Με τὸ δεύτερο θὰ ἀποκαλύπτουμε τὴν ἀσυνέπεια τῶν ἰδίων τῶν αἱρετικῶν. Ἔτσι θὰ ἐξασφαλίξεται ἡ αὐτοαναίρεσι τῆς πλάνης.

Πρὸςδ. ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΣΤΗ ΒΙΒΛΟ

Ἀπὸ τὴν «Βιβλικὴν Ἑταιρείαν» ἐλάβομεν καὶ εὐχαρίστως δημοσιεύομεν τὸ «Ἀφιέρωμα στὴ Βίβλο» μὲ τὸ ἀκόλουθον γράμμα:

Ἀγαπητοὶ μας Φίλοι,

Νά, πού γιὰ μιὰ ἀκόμη φορὰ ἡ Πρώτη Κυριακὴ τοῦ Νοεμβρίου ἦρθε νὰ μᾶς θυμίσει τὴν ἀγάπη μας καὶ τὴν ὑποχρέωσή μας γιὰ τὴ Βίβλο.

Ἡ ἀγάπη μας γιὰ τὴ Βίβλο ὀφείλεται στὸ γεγονός, ὅτι μέσα ἀπὸ τίς σελίδες τῆς μαθαίνουμε γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Οὐράνιου Πατέρα. Μαθαίνουμε ὅτι μᾶς ἔφερε στὸν κόσμον γιὰτι ἔχει ἐνδοξα σχέδια γιὰ μᾶς. Μαθαίνουμε πῶς ἂν κι ἐμεῖς δὲν Τὸν λογαριάσαμε στὴ ζωὴ μας, Ἐκεῖνος δὲν μᾶς συνερίστηκε, ἀλλὰ ἔστειλε στὸν κόσμον τὸν Χριστὸ γιὰ νὰ πάρει τὴ θέση μας στὸν Σταυρὸ χαρίζοντάς μας ἔτσι αἰώνια σωτηρία. Μέσα στὴ Βίβλο μάθαμε πῶς ὁ Θεός, γιὰ ὅσους πιστεύουν σ' Αὐτὸν ἐτοίμασε μιὰ δοξασμένη θέση στὸν οὐρανὸ καὶ ὅτι γιὰ ὅλα τὰ προβλήματα μας ἐδῶ στὴ γῆ ἔχει μιὰ λύση. Τὸ μῆνυμα τῆς Βίβλου μᾶς ἔδωσε σωτηρία, ἐλπίδα, θάρρος καὶ παρηγορία. Ἡ ὑποχρέωσή μας γιὰ τὴ Βίβλο ὀφείλεται στὸ γεγονός ὅτι δὲν μποροῦμε νὰ κρατήσουμε τὸ μῆνυμά της μόνο γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας. Ἐνας πού δοκίμασε τὴν εὐεργετικὴ δύναμη κάποιου φαρμάκου γιὰ τὴν ἀρρώστεια του, δὲν μπορεῖ νὰ τὸ κρατήσει μυστικό. Τὸ μῆνυμα τῆς Βίβλου πρέπει καὶ ἄλλοι νὰ τὸ γνωρίσουν καὶ σ' αὐτὸ πρέπει νὰ συμβάλλουμε ὅλοι ὅσοι ἔχουμε νιώσει τὴν ἀξία της.

Ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρεία ἔχει προγραμματίσει γιὰ τὸ 1979 νὰ κυκλοφορήσει στὴν Ἑλλάδα 14.000 Βίβλους, 53.500 Καινὲς Διαθήκες καὶ 383.500 διάφορα ἄλλα Τεύχη καὶ Περιεκτὲς τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ σὲ μικρὲς αὐτοτελεῖς ἐκδόσεις.

Γιὰ τὴν πραγμάτωση τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, ἡ οἰκονομικὴ ἐπιδότηση μέσα στὸ 1979 θὰ φτάσει τὸ ποσὸ τῶν 4.750.000 δραχμῶν.

Ἡ Βιβλικὴ Ἑταιρεία ἐκ τῶν προτέρων εὐχαριστεῖ ὅλους τοὺς Φίλους της πού θὰ δεῖξουν καὶ πάλι φέτος τὴν ἀγάπη τους καὶ τὴν ἐκτίμησή τους γιὰ τὴ Βίβλο, προσευχόμενοι καὶ προσφέροντες τὸν ὀβολό τους γι' αὐτήν. Καὶ ὁ Κύριος θὰ ἐκτιμήσει, ὅταν τὸ δίλεπτο τῆς χήρας τοῦ Εὐαγγελίου, κάθε μικρὴ ἢ μεγάλη προσφορά.

Μὲ ἀγάπη Χριστοῦ
Η ΒΙΒΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Βιβλος, βιβλίο ἀληθινὰ δικό μου, γιὰ κάθε ὥρα και περίσταση. Καλὲ και δυνατὲ Φίλε τῆς καρδιάς μου. Μοῦ δίδαξες τὴ δύναμη τῆς ὁμορφιάς και τὴν κρυσταλλένια ἐλευθερία τοῦ πνεύματος, τὴν ἀλήθεια ἀπλή ἀλλὰ και τρομερὴ μέσα στὴ συντομία σου. Οἱ ἐκλεκτοὶ μου σύντροφοι δὲν ὑπῆρξαν ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μου. Ὑπῆρξαν ἄνδρες και γυναῖκες ποῦ μοῦ ἔδωσες ἐσὺ — ὁ Δαβίδ, ἡ Ρούθ, ὁ Ἰώβ, ἡ Ραχήλ και ἡ Μαρία. Μαζὶ μὲ τοὺς οἰκείους μου και τοὺς συγγενεῖς μου αὐτοὶ σχημάτισαν τὸν κύκλο τῶν φίλων μου. Μοῦ κρατᾶνε συντροφιά στὴν καρδιά μου μέσα στὴν ὥρα ποῦ προσεύχομαι, μὲ βοηθᾶνε ν' ἀγαπῶ, γὰ ὑποφέρω μὲ γενναιότητα. Μὲ τὰ φτερά τοῦ παρελθόντος πέταξες πρὸς ἐμὲ και ἐγώ, ἀντιμετωπίζοντας τὸ ρεῦμα τοῦ χρόνου, γυρίζω στὸ πλάϊ σου. Ἔτσι κι ἐγὼ ἀνῆκα σὲ σένα ὅπως κι ἐκεῖνοι ποῦ ἐργαστήκανε, σήκωσαν τὰ φορτία τους και ζήσανε στὸ φῶς μιᾶς ἄλλης ἐποχῆς.

Πόσες φορές μὲ παρηγόρησες...

Πότε σὲ ἀναζήτησα μάταια, ὦ σὺ Βιβλίο τοῦ ἀνθρώπου — τὸ μόνο ἀληθινὸ Βιβλίο τοῦ ἀνθρώπου; Ἀπὸ τὸν Δαβὶδ ἔμαθα ν' ἀγαπῶ τὸ ἱερὸ τραγούδι, μὲ τὴν ἀπαλὴ μελωδία του, ποῦ σβῆνει τὴν ἀνθρώπινη πίκρα. Ἀπὸ τὸν Ἐκκλησιαστὴ ἄκουσα τὸν ἀντίλαλο τῆς ματαιότητος τῆς ζωῆς. Οἱ τόνοι τῶν γραμμῶν σου ἔχουν τόσο πολὺ συνταυτισθεῖ μὲ τὸ εἶναι μου, ὥστε δὲν μπορῶ πιά γὰ διακρίνω πότε ἀπὸ μέσα μου ἄγεινε ἡ φωνὴ τῆς δικῆς μου ἀγωνίας και πότε ἐπαναλαμβάνω τὴ θλίψη και τὴ μετάνοια τῶν δικῶν σου ταπεινῶν ψυχῶν.

Ποτὲ δὲν σὲ χορταίνω. Ἡ ἀνθρώπινη ποίηση φέρνει τὸν κόρο. Ἡ δικὴ σου ποτέ. Εἶναι πάντα ἐπίκαιρη και πάντα δροσερὴ σὰν τὸν ἀνοιξιάτικο πλοῦσιο κάμπο τοῦ Μάη. Δὲν θρίσκω ἔχνος ἀπάτης. Ὁ γυνὸς σου λόγος ἀναστατώνει τὸν ὑποκριτὴ, ἡ καθαρότητά σου ἀποκρούει τὸν ἐκλυτο. Μὰ σ' ἀγαπῶ δλόκληρη, ἀπὸ τὸ λεπτὸ ἄρωμα τῶν Παραβολῶν ὡς τὰ πιὸ ἀκαλαίσθητα ὀνόματα τοῦ βιβλίου τῶν Ἀριθμῶν.

Οἱ σοφοὶ χρησιμοποιοῦν τὰ ὦμά ἐργαλεῖα τῆς λογικῆς τους, πρῶτα γιὰ γὰ διαιρέσουν κι ἔπειτα γιὰ γὰ σ' ἀρνηθοῦνε. Μὰ ἐγὼ

ἀποφάσισα νὰ σ' ἀγαπῶ γιὰ πάντα καὶ νὰ τρέφω τὴν ψυχὴ μου μὲ τὴν Ἀλήθεια σου, ὅσο ὁ Κύριος θὰ μ' ἀφήνει νὰ δλέπω τῆς ἡμέρας τὸ φῶς. Οἱ ἐπαγγελματίες δάσκαλοι ἀναλύουν, συγκρίνουν, ταξινομοῦν καὶ ψαλιδίζουν τίς σελίδες σου. Ἐγὼ σ' ἀγαπῶ ὅπως εἶσαι. Μοῦ φτάνει ὅτι ἡ καρδιά μου κτυπᾷ μέσα στὴ δική σου σκιά. Μοῦ φτάνει ὅτι οἱ ἥρωές σου ξανάρχονται φέροντάς μου χαρά. Χωρὶς κανένα ὀδηγὸ βρῆκα τὸ μεγαλεῖο σου. Τὸ φωτεινὸ δρᾶμα ποῦ ἀντίκρυσσα, ποτὲ δὲν ἔσβησε. Τίποτε ἀπ' ὅσα μοῦ ἔμαθαν οἱ σοφοὶ αὐτοῦ τοῦ κόσμου δὲν μ' ἔκανε νὰ σὲ παραμελήσω ἢ νὰ σὲ περιφρονήσω.

☆

Ἦ σύ, ποῦ γανούρισες στὸ λίκνο τοὺς ὅλους τοὺς λαούς, αἰῶνια Ἀδερφή τῆς ταραγμένης ἀνθρωπότητας, ἡ σοφία σου κυματίζει σὰν τὸ χαρούμενο τραγούδι τῶν παιδιῶν. Σὲ χρειάζομαι κάθε ὥρα. Μὴ μ' ἀφήσεις, μὴ μ' ἀρνηθεῖς. Ἡ παιδική μου καρδιά ποῦ δὲν θὰ σβήσει μέσα μου θὰ φυλάει τὰ ἀτέλειωτα θαύματα τῶν σελίδων σου. Ἔτσι θὰ ζῶ, μὲ τὴ δίψα μου γιὰ τὸν Θεὸ καταπραυμένη ἀπὸ τὸ ποτήρι. Του ποῦ ξεχειλίζει.

ΓΑΒΡΙΕΛΑ ΜΙΣΤΡΑΛ

Βραβεῖο Νόμπελ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΜΟΙΑΖΕΙ ΜΕ:

ΨΩΜΙ

«Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄρτος ποῦ κατεβαίνει ἀπὸ τὸν οὐρανό, γιὰ νὰ φάει ὁ ἄνθρωπος ἀπ' αὐτὸν καὶ νὰ μὴν πεθάνει» (Ἰωάν. 6:50).

ΦΩΤΙΑ

«Δὲν εἶναι ὁ λόγος μου φωτιά; Λέει ὁ Κύριος» (Ἱερ. κγ' 29).

ΛΥΧΝΑΡΙ

«Λυχνάρι, στὰ πόδια μου εἶναι ὁ λόγος σου καὶ φῶς στὰ μονοπάτια μου». (Ψαλμὸς ριθ' 105).

ΓΑΛΑ

«Σὰν νεογέννητα θρέφη ποθεῖστε τὸ ἄδοιο πνευματικὸ γάλα, γιὰ νὰ μεγαλώσετε μ' αὐτό» (Α' Πέτρ. 2:2).

ΜΕΛΙ

«Γλυκύτερος κι από τὸ μέλι και τοὺς σταλαγμοὺς τῆς κηρύθρας» (Ψαλμὸς ιθ' 10).

ΧΡΥΣΑΦΙ

«Πιὸ ἐπιθυμητὸς κι ἀπὸ τὸ χρυσάφι, και μάλιστα ἀπὸ πλῆθος καθαρὸ χρυσάφι» (Ψαλμὸς ιθ' 10).

ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ

«Ἐὰν κανεῖς εἶναι ἀκροατῆς τοῦ λόγου και ὄχι ἐκτελεστής, αὐτὸς μοιάζει μὲ ἄνθρωπο ὁ ὁποῖος κυττάζει τὸ φυσικὸ του πρόσωπο στὸν καθρέπτη» (Ἰάκ. 1:23).

ΣΦΥΡΙ

«Δὲν εἶναι ὁ λόγος σου σὰν σφυρὶ ποὺ κατασυντρίθει τὸν θράχο;» (Ἱερεμ. κγ' 29).

ΜΑΧΑΙΡΙ

«Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ εἶναι ζωντανὸς και δραστηκὸς και κοφτερότερος ἀπὸ κάθε δίκωπο μαχαίρι» (Ἐβρ. 4:22, Ἐφεσ. 6:17).

ΣΠΟΡΟΣ

«Ὁ σπὸρος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ» (Λουκ. 8:11).

ΕΠΩΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΒΛΟ

● Ἡ Βίβλος ὡς τὸ βιβλίον γιὰ τὸν λαὸ εἶναι τὸ μεγαλύτερο καλὸ ποὺ γνώρισε ποτὲ ἢ ἀνθρώπινη φυλὴ. Ὅσοι προσπαθοῦν νὰ τὸ ὑποτιμῆσουν ἐγκληματοῦν κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος.

EMM. KANT

● Δὲν ὑπάρχουν τραγούδια ποὺ νὰ μποροῦν νὰ συγκριθοῦν μὲ τὰ τραγούδια τῆς Σιών· δὲν ὑπάρχουν ἀγορευσεις ἀνώτερες ἀπ' αὐτὲς τῶν προφητῶν και πολιτικὴ ἴση μ' ἐκείνη ποὺ μποροῦν νὰ διδάξουν οἱ Γραφεῖς.

ΤΖΩΝ ΜΙΑΤΩΝ

• Μὲς στὴν πολυκοσμία, ἢ στὸν θόρυβο τοῦ δρόμου ἢ στὴν ἀγορά, ὅπου οἱ σκέψεις κάθε ψυχῆς ἀπασχολοῦνται μὲ τὸ κυνηγητὸ τῆς δόξας, τοῦ πλούτου ἢ τῶν ἀπολαύσεων, ἐκεῖ, ἀκόμη κι ἐκεῖ, μπορεῖ ν' ἀκουστεῖ ἡ ἡσυχὴ χαμηλῆ φωνὴ τῆς Βίβλου, κι ἡ ψυχὴ μ' ἔνα-δυὸ ἀπ' τὰ πολύτιμα λόγια της μπορεῖ νὰ βρεῖ φτερὰ σὰν περιστέρι, μπορεῖ νὰ πετάξει μακριὰ καὶ νὰ βρεῖ ἡσυχία.

ΓΛΑΔΣΤΩΝ

• Ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι τὸ ἀνώτερο βιβλίο ποὺ γράφτηκε ποτὲ ἢ ποὺ ποτὲ θὰ γνωρίσει ὁ κόσμος.

ΤΣΑΡΛΣ ΝΤΙΚΕΝΣ

• Μόνο τὸ Εὐαγγέλιο ἔχει τὴ δύναμη νὰ σώσει τὴν Ἑλλάδα.

ΑΔ. ΚΟΡΑΗΣ

• Εἶναι ἀδύνατο, ἀδύνατο νὰ σωθεῖ κανεὶς χωρὶς τὴν ἀνάγνωσθ τῶν Γραφῶν!

Ι. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Ἀποφάσει τῆς Ἐποπτικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς (Πρακτικὸν τῆς 23/1/69), ἅπαντες οἱ Ἱ. Ναοὶ τῆς Χώρας εἰς τοὺς ὁποίους ἀπεστέλλετο ἡ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» δὲν θὰ λαμβάνωσιν εἰς τὸ ἐξῆς φύλλον καθ' ὑποχρέωσιν. Οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων ἐκάστου Ἱ. Ναοῦ, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦν νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολὴ διὰ νὰ ἔχωσι τὴν σειρὰν τῶν τόμων τοῦ Περιδικοῦ εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τῶν Ἱ. Ναῶν, παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐγγράφως, συναποστέλλοντες καὶ τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν, ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθῆναι (140), Περιδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

Δ' ΑΓΙΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΘΛΗΣΕΙ & ΠΑΣΗ ΑΣΚΗΣΕΙ ΕΚΛΑΜΨΑΝΤΩΝ ΦΑΙΔΡΩΣ*

Γόρδιος: 'Ιαν. 3.	Διάδοχος: Μαρτ. 28, Αύγ. 31.	Δούκας: 'Απρ. 24.
Γότθος: 'Απρ. 24.	Δίδυμος: Σεπτ. 11, Φεβρ. 20, 'Απρ. 5, Μαΐ. 24.	Δουκίτιος: Νοεμ. 7.
Γουδέντιος: Δεκ. 31.	Δινάχ: Νοεμ. 20.	Δουλᾶς: 'Ιουν. 15.
Γουρίας: 'Οκτ. 4, Νοεμ. 15, Αύγ. 1.	Διογένης: Δεκ. 5.	Δουνάλες: Δεκ. 17.
Γράτος: Δεκ. 5.	Διόδοτος: Νοεμ. 7.	Δράκωνας: Νοεμ. 11.
Γραύς: 'Ιουν. 15.	Διόδωρος: Σεπτ. 11, 'Οκτ. 12, 29, 'Ιαν. 31, Μαρτ. 19, 'Απρ. 5, Μαΐ. 3, 'Ιουν. 13, 'Ιουλ. 6.	Δροσίς: Μαρτ. 22, 'Ιουλ. 28.
Γρηγέντιος: Δεκ. 19.	Διοκλής: Δεκ. 28, Σαβ. Τυρ., 'Ιουλ. 19.	Δαδώνη: Σεπτ. 1.
Γρηγόριος: Σεπτ. 30, 'Οκτ. 1, 14, Νοεμ. 5, 7, 14, 15, 17, 20, 23, 24, 'Ιαν. 1, 5, 10, 19, 25, 30, Μαρτ. 4, 5, 12, 'Απρ. 2, 6, 10, 'Ιουλ. 19.	Διοκλητιανός: 'Οκτ. 13.	Δωρόθεος: Νοεμ. 5, 7, Δεκ. 28, 'Ιουν. 5, Αύγ. 13, 16.
Δαβίδ: Νοεμ. 1, Κυρ. Προπ., Δεκ. 26, Φεβρ. 1, 'Απρ. 12, 'Ιουν. 26.	Διομήδης: Σεπτ. 2, 11, 'Οκτ. 28, 'Ιουν. 9, 'Ιουλ. 3, Αύγ. 16, 28.	'Εάσιος: Δεκ. 9.
Δάδας: Σεπτ. 29, 'Απριλ. 13, Αύγ. 2.	Διόνη: Σεπτ. 1.	'Εβερ: Κυρ. Προπ.
Δαλμάτος: Αύγ. 3.	Διονύσιος: Σεπτ. 6, 'Οκτ. 3, 22, Νοεμ. 1, 2, 26, 29, Δεκ. 17, 19, 'Ιαν. 23, Μαρτ. 10, 'Απρ. 11, 23, Μαΐ. 18, 'Ιουν. 1, 3, 25, 'Ιουλ. 9, Αύγ. 24.	'Εβόρη: 'Οκτ. 20.
Δαμασκηνός: Νοεμ. 13, Δεκ. 4, 'Ιαν. 16.	Δίος: 'Απρ. 3, 'Ιουλ. 19.	'Εβόρης: Νοεμ. 10.
Δαμιανός: 'Οκτ. 17, 31, Νοεμ. 1, 13, Φεβρ. 23, 'Ιουλ. 1.	Δισκορίδης: Μαΐ. 11, 28.	'Εζεκίας: Κυρ. Προπ., Αύγ. 29.
Δάμων: Αύγ. 28.	Διόσκορος: 'Οκτ. 13, 'Απρ. 19, Μαΐ. 11.	Ειρηναίος Αύγ. 22, 23.
Δάν: Κυρ. Προπ.	Δισιδέριος: 'Απρ. 21.	Ειρηναρχος: Νοεμ. 28.
Δάναβος: 'Απρ. 24.	Δίφιλος: Αύγ. 20.	Ειρήνη: Σεπτ. 28, 'Απρ. 6, 16, 17, Μαΐ. 5, 12, 'Ιουν. 5, 'Ιουλ. 28, Αύγ. 13.
Δάναε: 'Ιαν. 16, Μαΐ. 6.	Δίων: Μαρτ. 8, 'Ιουλ. 6.	Ειρηνικός ('Αρνιακός): 'Σεπτ. 17.
Δανιήλ: Σεπτ. 12, Νοεμ. 28, Δεκ. 11, 17, Φεβρ. 16, 'Ιουλ. 10.	Δολινδούχ: 'Ιουλ. 3.	'Εκδικίος: Μαρτ. 9.
Δαρσία: Μαρτ. 19.	Δοχλίων: Μαρτ. 20.	'Ελάσιππος: 'Ιαν. 16.
Δάσιος: 'Οκτ. 21, Νοεμ. 1-3, 20, 'Ιουλ. 18.	Δομέντιος: Νοεμ. 5.	'Ελεάζαρος: Σεπτ. 12, Κυρ. Προπ., Αύγ. 1.
Δεδόρα: Κυριακή Προπ.	Δομετιανός: Μαρτ. 9, 'Ιαν. 10, Αύγ. 20.	'Ελένη: 'Ιαν. 15, Μαΐ. 21, 26, Κυρ. Μυροφ.
Δεναχίς: Νοεμ. 20.	Δομέτιος: 'Οκτ. 16, 30, Δεκ. 7, Μαρτ. 8, 23, 'Ιουν. 25, Αύγ. 7.	'Ελεσα: Αύγ. 1.
Δημάρατος: 'Απρ. 10.	Δόμνα: Νοεμ. 2, Δεκ. 3, Δεκ. 28, 'Ιαν. 8.	'Ελευθέριος: 'Οκτ. 3, Δεκ. 15, 'Απρ. 13, 'Ιουλ. 21, Αύγ. 8.
Δήμης: 'Απριλ. 12.	Δομνική: Νοεμ. 2, 'Ιαν. 8.	'Ελιακείμ: Κυρ. Προπ.
Δημητριανός: Σεπτ. 11, Νοεμ. 6, 'Ιουν. 23.	Δομνίνα: 'Οκτ. 4, 12, Νοεμ. 2, 'Ιαν. 5, Μαρτ. 1.	'Ελικωνίς: Μαΐ. 28.
Δημήτριος: Σεπτ. 11, 21, 'Οκτ. 26, Νοεμ. 15, 'Ιαν. 20, 25, 27, Μαρτ. 19, 'Απρ. 10, 13, 14, 24, Μαΐ. 15, 25, 'Ιουν. 2, Αύγ. 9, 11, 16, 18.	Δομνίνος: 'Οκτ. 1, 16, Νοεμ. 5, Μαρτ. 21.	'Ελιοῦδ: Κυρ. Προπ.
Δημητρίων: Μαΐ. 6.	Δόμνιος: Μαρτ. 9.	'Ελισάβετ: Σεπτ. 24, 'Οκτ. 22, 'Απρ. 24, 'Ιουν. 24.
Δημοκλής: Δεκ. 28, 'Απρ. 10.	Δόνατος: 'Ιουν. 28.	'Ελισσαίος: 'Ιουν. 14, 20.
Δημόκριτος: Δεκ. 28.	Δονάτος: Σεπτ. 4, 'Απρ. 23, 30, Μαΐ. 6, 'Ιουλ. 4.	'Ελλάδιος: Νοεμ. 9, 'Ιαν. 8, 18, 24, Μαΐ. 27.
Δήμος: 'Απρ. 10.	Δονδילוῦχ: 'Ιουλ. 3.	'Ελλην, ὄσιος: 'Απρ. 3.
Δημοσθένης: Δεκ. 28.	Δορμεδών: Σεπτ. 19, 29, 'Οκτ. 31.	'Επιδηφόρος: Νοεμ. 2, 'Απρ. 3.
Δησιδέριος: 'Απρ. 21.	Δόσα (Δόσας): Αύγ. 20.	'Επιθόδιος: Σεπτ. 17, Νοεμ. 15, 'Ιαν. 15, Μαρτ. 7.
	Δοσιθεός: Αύγ. 13.	'Επινίκη: Σεπτ. 1.
		'Ελις: Σεπτ. 17, 'Ιαν. 15.
		'Εμμανουήλ: Δεκ. 25, Μαρτ. 20, 27, 'Απρ. 6.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 493 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 19 τεύχους.

Ἐνναθά: Σεπτ. 26, Φεβρ. 10, Ἰουν. 9.	Εὐδοκία: Σεπτ. 10, Μαρτ. 1, Αὐγ. 4.13.	Εὐτυχής: Μαρτ. 9, Μαΐ. 24.28.30.
Ἐνόη(ς): Ὀκτ. 20.	Εὐδόκιμος: Ὀκτ. 5, Μαρτ. 1, Ἰουλ. 31.	Εὐτυχιανός: Σεπτ. 2, Αὐγ. 17.19.
Ἐνώς: Κυρ. Προπ.	Εὐδόσιος: Σεπτ. 6, Νοεμ. 2.	Εὐτύχιος: Σεπτ. 2.17, Νοεμ. 7, Δεκ. 19, Ἰαν. 20, Μαρτ. 9.27, Ἀπρ. 6.21, Μαΐ. 28.
Ἐξακουσιδιανός: Ὀκτ. 22.	Εὐέλπιτος: Ἰουν. 1.	Εὐφραμία: Σεπτ. 16, Νοεμ. 15.19.22, Ἰαν. 4, Μαρτ. 20, Μαΐ. 16.30, Ἰουλ. 11.
Ἐπαινετός: Ἰουν. 30.	Εὐβαλία: Μαρτ. 1, Ἀπρ. 2.	Εὐφρημιανός: Σεπτ. 17, Εὐφραΐμ: Ἰαν. 18.28, Μαρτ. 7.
Ἐπαφράς ('Ἐπαφρόδιτος): Σεπτ. 17, Δεκ. 8, Μαΐ. 18, Ἰουν. 30, Αὐγ. 20.	Εὐβασία: Ἰαν. 12.	Εὐφρασία: Ἰαν. 19, Μαρτ. 20, Μαΐ. 18.
Ἐπίκτητος: Ὀκτ. 12.	Εὐθύμιος: Ὀκτ. 15, Νοεμ. 3, Δεκ. 26, Ἰαν. 4.20, Ἀπρ. 18, Μαΐ. 1.5.12.13, Αὐγ. 5.	Εὐφρασίος: Ἀπρ. 29, Ἰουλ. 17.
Ἐπίμαχος: Ὀκτ. 12.31, Μαΐ. 9, Ἰουλ. 6.	Εὐλάσιος: Φεβρ. 6.	Εὐφροσύνη: Σεπτ. 25, Ὀκτ. 17.18, Ἰουν. 25.
Ἐπιστήμη: Νοεμ. 5.	Εὐκαρπίων: Μαρτ. 18.	Εὐφρόνουνος: Σεπτ. 11, Μαρτ. 6.
Ἐπιφάνιος: Σεπτ. 17, Νοεμ. 7, Μαΐ. 12, Αὐγ. 25.	Εὐκλεος: Αὐγ. 1.	Εὐψύχιος: Σεπτ. 7, Νοεμ. 5.15, Ἀπρ. 9.
Ἐπίχαρις: Σεπτ. 27.	Εὐκράτης: Ὀκτ. 21.	Ἐφραΐμ: Ἰαν. 18, Μαρτ. 7.
Ἐρασμία: Σεπτ. 1.	Εὐλάσιος: Ὀκτ. 21, Αὐγ. 30.	Ζαβινός: Ὀκτ. 20, Νοεμ. 12, Φεβρ. 20.
Ἐρασμός: Μαΐ. 10, Ἰουν. 2.18.	Εὐλαμπία: Ὀκτ. 10.	Ζαβουλών: Κυρ. Προπατ.
Ἐραστος: Νοεμ. 10.	Εὐλάμπιος: Ὀκτ. 10, Μαρτ. 5, Ἰουλ. 3.	Ζαχαρίας: Νοεμ. 18, Δεκ. 18, Ἀπρ. 20.
Ἐρατώ: Σεπτ. 1.	Εὐλόγιος: Φεβρ. 13, Μαρτ. 5, Ἀπρ. 27, Ἰουν. 12.	Ζανιθά(ς): Μαρτ. 29.
Ἐρμούλιος: Ἰαν. 30.	Εὐμένιος: Σεπτ. 18.	Ζαρά: Κυρ. Προπ.
Ἐρμαῖος: Νοεμ. 4.	Εὐνήσιος: Ὀκτ. 28.	Ζάρθελος: Σεπτ. 3.
Ἐρμάς: Νοεμ. 5.	Εὐνικιανός: Δεκ. 23.	Ζαχαρίας: Σεπτ. 5.27, Ὀκτ. 21.22, Νοεμ. 15, 17, Ἰαν. 20, Φεβρ. 8, 11.21, Μαρτ. 11.24.30, Μαΐ. 22.28, Ἰουν. 20.24.
Ἐρμεΐας: Νοεμ. 4, Μαΐ. 31, Ἰουν. 17.	Εὐνοϊκός: Μαρτ. 9.	Ζαχαρίας: Μαρτ. 11.
Ἐρμηνεΐα: Σεπτ. 1.	Εὐοίφιος: Σεπτ. 17.	Ζεβινός: ἰδὲ Ζαβινός.
Ἐρμηγιγγίλος: Νοεμ. 1.	Εὐόδοσ: Σεπτ. 1.7.	Ζηναΐς: Ὀκτ. 11, Ἰουν. 7.
Ἐρῆς: Ἰαν. 30, Μαρτ. 8, Αὐγ. 18.	Εὐόλος: Μαΐ. 30, Αὐγ. 11.	Ζηναΐς: ἰδὲ Ζήνων.
Ἐρμιόνη: Σεπτ. 4.	Εὐορος: Δεκ. 23.	Ζηνοβία: Ὀκτ. 30.
Ἐρμηππος: Ἰουλ. 26.	Εὐπραξία: Ἰουλ. 25.	Ζηνοβίος: Ὀκτ. 30.
Ἐρμονύνης: Σεπτ. 1, Ὀκτ. 5.10, Νοεμ. 24, Δεκ. 10, Ἰαν. 24, Ἰουλ. 24.	Εὐπρέπιος: Σεπτ. 20, Ὀκτ. 17.	Ζήνων: Σεπτ. 3.6.21.27, Δεκ. 28, Φεβρ. 10, Μαρτ. 3, Ἀπρὶλ. 5.10, 20.29, Ἰουν. 11.19.22, Αὐγ. 11.22.
Ἐρμοκράτης: Ἰουλ. 26.	Εὐπριών ('Ἀπριών): Φεβρ. 7.	Ζοροβάβελ: Κυρ. Προπ.
Ἐρμόλαος: Ἰουλ. 26.	Εὐράσιος ('Ἐφράσιος): Σεπτ. 17.	Ζουραντίνη: Νοεμ. 20.
Ἐρμος: Δεκ. 18, Αὐγ. 18.	Εὐραδία: Ἰαν. 18, Ἰουν. 7.	Ζωή: Δεκ. 18, Μαΐ. 2.
Ἐρμούλος: Ἰαν. 13.	Εὐαέσιος: Σεπτ. 17, Ὀκτ. 7.19, Νοεμ. 28, Ἰαν. 20.23.30, Φεβρ. 15, Ἀπρ. 24.29, Μαΐ. 31, Ἰουν. 22.	Ζωΐλος: Δεκ. 22, Μαρτ. 3, Ἀπρ. 13, Αὐγ. 20.
Ἐρως: Ἰουλ. 25.	Εὐσεβίος: Σεπτ. 17, Ὀκτ. 7.19, Νοεμ. 28, Ἰαν. 20.23.30, Φεβρ. 15, Ἀπρ. 24.29, Μαΐ. 31, Ἰουν. 22.	Ζωρῆς: Ἰαν. 2.
Ἐρωτήσις: Ὀκτ. 6.27.	Εὐσεβίωτης: Μαΐου 27.	Ζωσιμάς: Ἰαν. 24, Ἀπρ. 4.
Ἐσθήρ: Κυρ. Προπ.	Εὐσεβώνας: Αὐγ. 1.	Ζώσιμος: Σεπτ. 28, Ἰαν. 4.21, Ἰουν. 19.
Ἐσπερος: Μαΐ. 2.	Εὐσίγιος: Αὐγ. 5.	Ζωτικός: Σεπτ. 13, Ὀκτ. 21, Δεκ. 23.31, Ἀπρ. 20, Αὐγ. 20.22.
Ἐσρώμ: Κυρ. Προπ.	Εὐστάθιος: Σεπτ. 20.28, Νοεμ. 20, Φεβρ. 21, Μαρτ. 29, Μαΐ. 31, Ἰουλ. 7.28, Αὐγ. 20.	
Ἐτεοκλῆς: Ἀπρ. 10.	Εὐσταλία: Νοεμ. 9.	
Ἐτοιμάσιος: Νοεμ. 28.	Εὐστόχιος: Νοεμ. 15, Ἰουν. 23.	
Εὔα: Κυρ. Προπ.	Εὐστράτιος: Νοεμ. 2, Δεκ. 13, Ἰαν. 9.	
Εὐάγγελος: Ἰουλ. 7.	Εὐαγγέλιον: Μαρτ. 14.	
Εὐάγριος: Ἰαν. 18.	Εὐτέσιος: Ἀπρ. 24.	
Εὐανθία: Σεπτ. 1.11.	Εὐτέρπη: Σεπτ. 1.	
Εὐάρεστος: Δεκ. 23.26.	Εὐτροπία: Ὀκτ. 30, Ἰουν. 25.	
Εὐβί(ω)τος: Δεκ. 18, Μαΐ. 27.	Εὐτρόπιος: Φεβρ. 20, Μαρτ. 3.	
Εὐβούλη: Μαρτ. 30.		
Εὐβουλος: Φεβρ. 3.28, Μαρτ. 6.		
Εὐγενία: Δεκ. 24.		
Εὐγένιος: Σεπτ. 25, Νοεμ. 7.24, Δεκ. 10.13, Φεβρ. 19, Μαρτ. 7, Ἰουλ. 21.		
Εὐγγραφος: Δεκ. 10.		
Εὐδαίμων: Αὐγ. 10.		

(Συνεχίζεται)

Οἰκονόμος ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΤΗΣ

Στὸ περιθώριο τῆς Ἀγίας Γραφῆς

ΤΙ ΕΙΠΕ, ΛΙΓΟ ΠΡΙΝ ΕΚΠΝΕΥΣΗ, Ο ΠΟΙΗΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡ ΒΑΛΛΙΕΧΟ

Ὁ ὄρος «Παράκλητος», στὴν Καινὴ Διαθήκη, εἶναι προσηγορία τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Σημαίνει: συνηγορος καὶ ἄρα παρηγορητής. Ἀποδίδεται πρὸ συχνὰ καὶ πρὸ ἐμφαντικὰ στὸ τρίτο πρόσωπο τῆς Ἀγίας Τριάδος (πρβλ. Ἰω. ιδ' 26, ιε' 26, ιστ' 13, Πράξ. θ' 31 κ.ά.). Ἐδῶ, ἅς δοῦμε τὸν ὄρο σχετικὰ μὲ τὸ δεύτερο πρόσωπο. Τὸν Κύριό μας καὶ Λυτρωτὴ Ἰησοῦ Χριστό.

Τὸν παίρνει ὁ ἴδιος, τὸν μοιράζεται μὲ τὸ Πνεῦμα, λέγοντας στοὺς Μαθητές: «Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα καὶ ἄλλον (μετὰ ἀπὸ ἐμένα) Παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας...» (Ἰω. ιδ' 16, 17). Ὅταν ὁ Χριστὸς τελείωσε τὸν ἐπὶ γῆς βίον του, μᾶς ἄφησε αὐτὸν τὸν ἄλλο Παράκλητο. Ἡ Ἐκκλησία, μὲ τὴν ἀέναη παρουσία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μέσα της, εἶναι μιὰ συνέχεια καὶ μιὰ ἐκπλήρωση τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ. Ζῆ καὶ καρποφορεῖ μέσα στὴν ἀλήθεια τὴ σωτηρία.

Ἄλλὰ στὸν Υἱό, ἡ θεία Γραφή μᾶς καλεῖ νὰ δοῦμε πρὸ συγκεκριμένα τὴν ιδιότητα τοῦ συνηγόρου, τοῦ μεσολαβητῆ, τοῦ συμφιλιωτῆ. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀπαντᾷ στὴν παμπάλαιη εὐχή τοῦ Ἰωβ «εἴθε ἦν ὁ μεσίτης ἡμῶν καὶ ἐλέγχων καὶ διακούων ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων» (θ' 33): «Παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον» (Α' Ἰω. β' 1). Καὶ μαζὶ μὲ τὸν Ἰωάννη, ἡ πρὸς Ἑβραίους Ἐπιστολὴ ὀρίζει: «Διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστὶν» (θ' 15).

Πολὺ ὁμορφα τὸν παρομοιάζει ἕνας ἀρχαῖος δάσκαλος τῆς Ἐκκλησίας. Τὸν φαντάζεται σὰν μιὰ μυστηριώδη βελόνη, πού κινεῖται ἀνάμεσα στὸν Θεὸ καὶ τὸ ἀνθρώπινο γένος καὶ ἀποκαθιστᾷ τὸ σχισμένο ὕφασμα τῶν σχέσεών τους. Χάρη στὸ θεανδρικό πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ, χάρη στὴν παρηγορία πού ἔχει πρὸς τὸν Πατέρα, χάρη στὴ δική του κατὰ πάντα —ἐκτὸς ἁμαρτίας— ὁμοιότητα μ' ἐμᾶς, ἔχουμε ὄχι μόνο τὸν «διακούοντα ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων», ἀλλὰ καὶ τὸν υπερασπιστὴ μας.

Ἔτσι, ὁ οὐράνιος Πατέρας ἐπιβεβαιώνει τὰ λόγια πού ὁ Ψαλμῶδς ἀντλοῦσε ἀπὸ τὸν ἴδιο, τὰ λόγια τῆς ὑπόσχεσης

στον ἄνθρωπο: «Κεκράζεται πρὸς με καὶ ἐπακούσομαι αὐτοῦ» (Ψαλμ. 4' 15).

«Πᾶς», λοιπόν, «ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ (δηλ. τῷ Χριστῷ) οὐ κατασχυνθήσεται» (Ρωμ. θ' 33). Κανείς δὲν θὰ βγῆ γελασμένος ἂν ἐμπιστευθῆ σ' Αὐτόν.

Γιατί ἔγειρε τοὺς οὐρανοὺς, κατέβηκε στὴ γῆ, σταυρώθηκε καὶ ἀναστήθηκε; Γιὰ νὰ σηκώσῃ ψηλὰ τὸν Ἀδάμ. Γιὰ νὰ μᾶς φέρῃ πίσω στὸν Παράδεισο, ἀπ' ὅπου μᾶς ἔβγαλε ἡ παρακοὴ τῶν πρωτοπλάστων. Γιὰ ν' ἀναμορφώσῃ τὸ ἀρχαῖον κάλλος» τῆς ὑπόστασής μας, ὅπως φαιδρὰ ψάλλει ἡ Ἐκκλησία.

Αὐτὸς εἶναι «ὁ ἀστὴρ ὁ λαμπρὸς ὁ πρωῖνός» (Ἀποκ. κβ' 16), ποὺ ἀνέτειλε στὰ σκοτάδια τῆς πτώσης μας καὶ ἔφερε τὴν ἀνέσπερη ἡμέρα τῆς χαρᾶς γιὰ τὸν καθένα. «Ἡ δρόσος ἡ παρ' αὐτοῦ ἴαμά ἐστιν» (Ἦσ. κοτ' 19). Φλέγει καὶ φωτίζει. Ἄλλὰ ἐπίσης καὶ ξεδιψᾷ στὸν αἰῶνα τὴν ψυχὴ κάθε πιστοῦ. Τὸν ἀναγεννᾷ στὴν ἀτελεύτητη καὶ μακαρία ζωῆ, ξανανοῖγοντάς του τὶς πύλες τῆς Ἑδέμ.

Θὰ παρίδῃ πολλὰ ἀπ' ὅσα βαραίνουν τὸ πλάσμα του, γιὰ νὰ τὸ εἰσαγάγῃ στὴν οὐράνια βασιλεία. Κατὰ τὴν κρίση τοῦ καθενός μας, θὰ εἶναι ἡ φωνὴ τῆς ἀγάπης ποὺ νικᾷ τὴ δικαιοσύνη. Τὸ ἔλεος ποὺ σκεπάζει μὲ φῶς τὶς κηλίδες.

Ξέρεί πὼς ἀγωνισθήκαμε, κοπάσαμε γιὰ ν' ἀνταποκριθοῦμε στὶς ἐντολὰς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἄν ἀπόμειναν κενὰ καὶ σκιές, δὲν θέλει νὰ γίνουν λόγος καταδίκης. Δὲν τὶς δικαιολογεῖ, τὶς ἐξηγεῖ ὅμως. Καὶ δὲν τὶς βρίσκει ἱκανὲς νὰ κλείσουν τὰ σπλάχνα τῶν θείων οἰκτιρμῶν. Θέτει σ' αὐτὲς ἀντίζηγη τὴ δική του ἀρετὴ.

Τὸ Περού ἔχει ἓνα μεγάλο ποιητὴ, τὸν Καίσαρα Βαλλιέχο († 1938). Βλαστὸς ἱερατικῆς οἰκογένειας, ἂν καὶ εἶχε πολιτικὲς ἰδέες ποὺ προϋπόθεταν ἄθεο φρόνημα, ποτὲ δὲν ξέχασε καὶ δὲν παράτησε τὴν χριστιανικὴ πίστιν ποὺ τὸν γαλούχησε. Λίγο πρὶν πεθάνῃ, ἀναφέρουν πὼς εἶπε τὰ ἑξῆς: «Θὰ σταθῶ μπροστὰ στὸ βῆμα τοῦ Θεοῦ, ποὺ θὰ μὲ κρίνῃ. Ἄλλὰ δὲν φοβᾶμαι. Ὁ ἴδιος θᾶναι δίπλα μου, γιὰ νὰ μὲ ὑπερασπίσῃ». Τί ὥραϊα καὶ τί ἀληθινὰ λόγια! Ἀνάβρυσαν ἀπὸ μιὰ καρδιά, ποὺ βίωνε βαθειὰ τὸ γλυκύτατο νόημα τῆς λέξης «Παράκλητος».

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ,

ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ*

Τὸ λευκὸ ἐμφώτειο ἔνδυμα ἀφορᾷ ἐπομένως στήν $\mu \epsilon \tau \alpha$ τὸ βάπτισμα ἔνδυσι τοῦ γεοφωτίστου. Κατὰ τὸ βάπτισμα τί θὰ φορῇ ὁ βαπτιζόμενος; Ἡ ἔνδυσις μὲ τὸν ἐμφώτειο λευκὸ χιτῶνα ἐντάσσεται σ' ἓνα τρίπτυχο συμβολισμῶν: Στὴν ἀποβολή τοῦ παλαιοῦ ἐνδύματος, στήν μὲ ἀδαμαία περιβολή βάπτισι καὶ στήν ἔνδυσι μὲ τὰ λευκά. Ἡ ἔκδυσις τοῦ χιτῶνος ἐγίνετο στὸ «ἀποδυτὸν» τοῦ βαπτιστηρίου μετὰ τὴν ἀπόταξι, τὴν σύνταξι καὶ τὴν ὁμολογία τῆς πίστεως. Ἦτο δὲ «εἰκὼν τοῦ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον ἀπεκδύεσθαι: σὺν ταῖς πράξεσιν... Ἐπειδὴ γὰρ τοῖς ἡμετέροις μέλεσιν ἐνεφώλευον αἱ ἀντικείμεναι δυνάμεις, οὐκ ἔτι φορεῖν ἡμᾶς ἔξεστι τὸν παλαιὸν ἐκείνον χιτῶνα, οὐ τοῦτον πάντως λέγω τὸν αἰσθητόν, ἀλλὰ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν φθειρόμενον ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ἀπάτης, ὃν μὴ εἶη πάλιν ἐνδύσασθαι τῇ ἀπαξ τοῦτον ἀποδυσσμένη ψυχῇ» (Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Κατήχησις Μυσταγωγικὴ Β' 2). Καὶ ὁ Χρυσόστομος θεωρεῖ τὴν ἀποβολή τῶν ἐνδυμάτων σύμβολο τῆς ἀποθέσεως τοῦ «παλαιοῦ τῆς ἁμαρτίας ἱματίου», ποῦ εἶναι γεμάτο ἀπὸ πολλή «αἰσχύνη» (Κατήχησις Β' 25, Γ' 8). Ὁ Θεόδωρος Μοψουεστίας τὴν ἐρμηνεύει ὡς ἀπόθεσι τῶν δερματίνων χιτῶνων μὲ τοὺς ὁποίους ἐξ αἰτίας τῆς ἁμαρτίας ἐνεδύθη ὁ παραπεσὼν ἄνθρωπος (Γενέσ. γ' 21 — Κατήχησις ΙΔ' 8).

Ἔτσι τελείως γυμνὸς (βλέπε «τελείως ἀπαμφισάντων αὐτὸν» Ψ. Διονυσίου, Περὶ ἐκκλ. Ἱεραρχίας Β' 2, 7) ἠλείφετο ὁ κατηχούμενος μὲ τὸ ἐπορμιστὸ ἔλαιο «ἀπ' ἄκρων κορυφῆς τριχῶν ἕως τῶν κατωτάτων» (Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Κατήχησις Μυσταγωγικὴ Β' 3) καὶ κατέβαινε στήν κολυμβήθρα. Ὁ Συμεὼν Θεσσαλονίκης ἀνακεφαλαιώνοντας τὴν πατερικὴ διδασκαλία τονίζει πὺς ὁ κατηχούμενος προσάγεται γυμνὸς στὸ βάπτισμα ὅπως γυμνὸς γεννήθηκε καὶ γυμνὸς στήν ἀρχὴ πλάσθηκε. Ἔτσι γυμνὸς μὲ τὸ ἅγιο βάπτισμα ἀναγεννᾶται καὶ ἀναπλάττεται, ἀφοῦ ἀποβάλλει σ' αὐτὸ τὴν αἰσχύνη τῆς ἁμαρτίας: «Τότε οὖν εἰσάγεται γυμνὸς ὄλος εἰς τὸ ὕδωρ, καθὰ καὶ γεγέννηται καὶ καθὰ πρῶτον πέπλασται· ἀλλὰ πρῶτον μὲν εἶχε τὴν θείαν ἐκείνην στολὴν καὶ γυμνὸς ὢν οὐκ

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 528 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

ἡσχύνετο· νῦν δὲ γυμνός γεννηθεὶς, ἀπὸ τῆς σαρκὸς φέρει τὰ τῆς αἰσχύνης τῆς παραβάσεως· πλὴν εἰσελθὼν τὸ ὕδωρ τὸ ἅγιον τὴν μὲν αἰσχύνην ἀπορρίπτει τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀφθαρσίας δὲ τὴν δόξαν ἀπολαμβάνει τε καὶ τὸ ἔνδυμα» (Διάλογος, κεφ. 63). Παρόμοια διδάσκει καὶ ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος: «Τίνος οὖν ἔνεκεν γυμνός; Ἀναμνησθεὶς σε τῆς προτέρας γυμνότητος, ὅτε ἦς ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ οὐκ ἡσχύνου· ἦσαν γάρ φησιν Ἀδάμ καὶ Εὐὰ γυμνοὶ καὶ οὐκ ἡσχύνοντο, ἕως ἔλαβον τὸ τῆς ἁμαρτίας ἱμάτιον, τὸ πολλῆς γέμον αἰσχύνης. Μὴ τοίνυν μηδὲ ἐνταῦθα αἰσχύνου· πολὺ γὰρ τοῦ παραδείσου δελτίων ἡ καλυμδότηρα» (Κατήχησις Γ' 8). Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἰερσοσόλυμων προσθέτει καὶ τὴν ὁμοίωσιν πρὸς τὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ γυμνωθέντα Χριστό: «Ἀποδυθέντες γυμνοὶ ἦτε, μιμούμενοι καὶ ἐν τούτῳ τὸν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ γυμνωθέντα Χριστόν καὶ τῇ γυμνότητι ἀπεκδυσάμενον τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας καὶ μετὰ παρρησίας ἐν τῷ ξύλῳ θριαμβεύσαντα... Ὁ θαυμασίῳ πράγματι γυμνοὶ ἦτε ἐν ὄψεσι πάντων καὶ οὐκ ἡσχύνεσθε. Ἀληθῶς γὰρ μίμημα ἐφέρετε τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ, ὃς ἐν τῷ παραδείσῳ γυμνός ἦν καὶ οὐκ ἡσχύνετο» (Κατήχησις Μυσταγωγικὴ Β' 2). Καὶ ὁ μακάριος Νικόλαος Κασσιλάς θεολογώντας καὶ ἐρμηνεύοντας «τὸ γυμνωθῆναι καθάπαξ καὶ τὸν τελευταῖον καταθέσθαι χιτῶνα», ἀφοῦ ἀναφερθῆ στοὺς παραδοσιακοὺς συμβολισμοὺς τῆς ἀποθέσεως τῶν δερματίνων χιτῶνων καὶ τῆς ἐπιστροφῆς διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος στὴν παραδεισιακὴ καὶ εὐδαίμονα ζωὴ τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ, συμπληρώνει ὅτι εἶναι «σημεῖον... τοῦ νῦν καθαρῶς τῷ ἀληθινῷ φωτὶ προσιέναι μηδὲν ἐπιφερομένους». Ἔτσι ἀποβάλλεται ἡ «σιὰ τοῦ θανάτου» καὶ κάθε τι ποῦ «ἀποτειχίζει» καὶ παρεμβάλλεται ὡς ἐμπόδιο ἀνάμεσα στὸν ἄνθρωπο καὶ στὴν «μακαρία ἀκτίνα» τοῦ θείου φωτός, «καθάπερ τὰ ἱμάτια τειχίον τί ἐστι μεταξὺ τοῦ φωτός τούτου καὶ τῶν σωμάτων» (Περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, Β').

Αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ παλαιὰ πράξις διατηρήθηκε καὶ στὸν νηπιοβαπτισμό (ἔκδυσις - βάπτισις γυμνοῦ τοῦ παιδιοῦ - ἔνδυσις μὲ τὰ ἐμφώτεια). Στὸ βάπτισμα τῶν ἐγγλίκων, παρὰ τίς τόσο σαφεῖς μαρτυρίες τῆς παραδόσεως καὶ τὴν τόσο χαρακτηριστικὴ θεολογικὴ τῆς ἔννοια, δὲν τηρεῖται πιά. Οἱ βαπτιζόμενοι δὲν βαπτίζονται γυμνοί, ἀλλὰ συνήθως βλέπομε νὰ προσέρχωνται στὸ βάπτισμα μὲ ἓνα λευκὸ χιτῶνα. Ὁ λόγος εἶναι προφανής. Τὸν προσεκάλεσε ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ σύγχυσις πρὸς τὸν λευκὸ ἐμφώτιο χιτῶνα, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγοι σεμνότητος. Ἀλλὰ ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἀντιθεολογικὸ καὶ ἀντιπαραδοσιακὸ τοῦ πράγματος, ὁ χιτῶν ἀντὶ νὰ καλύψῃ μᾶλλον ἀπο-

καλύπτει τὸ σῶμα, ὅταν μετὰ τὸ βάπτισμα ὀρεγμένος ἐπικολᾶται ἐπάνω σ' αὐτό. Γιὰ νὰ μὴ προστεθῇ καὶ τὸ ἀντιαισθητικὸ καὶ, ὡς τὸ ὁμολογήσωμε, κάπως φαῖδρὸ τῆς ὄλης πράξεως, ἄνθρωπος ντυμένος νὰ βυθίζεται στὸ νερὸ καὶ νὰ διγαίνη ἀπὸ αὐτὸ κατάδρεχτος ἀπὸ τὰ νερὰ καὶ τὰ λάδια τῆς κολυμβήθρας. Ἀφήνω καὶ τὸ ὅτι ὁ χιτῶν καθιστᾷ ἀδύνατη καὶ τὴν πλήρη ἄλειψι τοῦ βαπτιζομένου μὲ τὸ ἐπορκιστὸ ἔλαιο, πού ἀπαιτεῖ ἡ λειτουργικὴ τάξις καὶ τὸ ὅτι χάνεται: τελείως ἢ ἀντίθεσις τοῦ παλαιοῦ πρὸς τὸν νέο ἐμφώτισιο χιτῶνα, πού θὰ περιβληθῇ ὁ νεοφώτιστος μετὰ τὸ βάπτισμα.

Δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ ὁ γράφων τὴν ἀναζήτησι μιᾶς ὀρθῆς λύσεως. Ἐπιστρέφοντας ὅμως στὴν ἀρχὴ τῆς ἀπαντήσεως, θὰ πρέπει: νὰ ἐπισημανθῇ ἡ ἀλλοίωσις πού ὑπέστη ἐν προκειμένῳ ἡ ὀρθὴ πράξις τοῦ ἁγίου βαπτίσματος ἐξ αἰτίας τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ. Γιατί, τηρεῖται μὲν ἡ ὀρθὴ τάξις κατὰ τὸ βάπτισμα τῶν νηπίων, ὅπως εἶδαμε, ἀλλὰ ἔγινε αἰτία νὰ παραμεληθῇ ὁ ἀρχικὸς τρόπος τοῦ βαπτίσματος. Δὲν ἦταν δηλαδὴ τὸ βάπτισμα δημόσιο θέαμα, ὅπως ἦταν φυσικὸ νὰ γίνῃ μὲ τὸ βάπτισμα τῶν βρεφῶν. Τὰ βαπτιστήρια ἦσαν μικροὶ σχετικὰ χώροι καὶ ἐχωρίζετο μὲ παραπετάσματα τὸ μέρος στὸ ὁποῖο ἔμπαιναν οἱ κατηχούμενοι γιὰ νὰ ἀποδοθοῦν («ἀποδυτὸν») καὶ γιὰ νὰ λάβουν γυμνοὶ τὸ ἅγιον βάπτισμα («ἄδυτον»). Πίσω ἀπὸ τὰ παραπετάσματα, ἢ ἀπὸ πρόχειρα ἐκτεινόμενες σινδόνες, σεβάσμιες γυναῖκες, διακόνισσες ἢ χῆρες, φρόντιζαν γιὰ τὸ ἄλειμμα μὲ τὸ ἐπορκιστὸ ἔλαιο καὶ τὴν βάπτισι τῶν γυναικῶν καὶ κατόπιν γιὰ τὴν ἔνδυσι των μὲ τὰ ἐμφώτεια ἐνδύματα. Τὸ ἴδιον καὶ στὸ βάπτισμα τῶν ἀνδρῶν παρίσταντο μόνο οἱ ὑποψήφιοι γιὰ τὸ βάπτισμα, οἱ ἀνάδοχοι καὶ ὁ ἱερεὺς. Κατόπιν ἐδῶκαν οἱ νεοφώτιστοι ἀπὸ τὸ βαπτιστήριον καὶ εἰσῆρχοντο μὲ τοὺς ἱερεῖς στὸν κυρίως ναό, ὅπου τοὺς ἀνέμενε ἡ ἐκκλησία γιὰ νὰ συνηγορήσῃ μαζί τους τὸ γεγονός τῆς λυτρώσεώς των καὶ νὰ μετᾶσῃ μαζί τους στὴν τέλει τοῦ μυστηρίου τῆς θείας εὐχαριστίας.

Ἔτσι αὐτὰ τὰ παραδοσιακὰ στοιχεῖα μποροῦν νὰ βοηθήσουν στὴν ἀναζήτησι καὶ ἐξεύρεσι μιᾶς πιὸ ὀρθῆς λύσεως καὶ ἀπὸ ἀπόψεως λειτουργικῆς τάξεως καὶ θεολογικῆς θεωρίας. Ἀπαραίτητη δέβεται προϋπόθεσις εἶναι ἡ δημιουργία εἰδικῶν χώρων γιὰ τὸ βά-

πτισμα τῶν ἐγγλίκων, ἡ ἐπιστροφή στὰ ἀρχαῖα βαπτιστήρια, ὅπως καὶ ἄλλοτε γράψαμε (βλ. ἀπάντησι στήν ὑπ' ἀριθμ. 255 ἐρώτησι). Ὅσο γιὰ τὸ βάπτισμα τῶν γυναικῶν, δὲν ὑπάρχουν μὲν σήμερα διακόνισσες, ἀλλὰ ἀφθονοῦν οἱ μοναχές, ποὺ θὰ μπορούσαν, καταλλήλως ἐκπαιδευόμενες, νὰ ἐκτελέσουν αὐτὲς τὰ ἀφορῶντα στὸ ἅγιο βάπτισμα καθήκοντα τῶν παλαιῶν διακονισσῶν.

Γιὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν στήν ἱστορία τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ὅπως αὐτὰ ποὺ θίξαμε ἀνωτέρω, καὶ ὅπως αὐτὰ ποὺ θὰ ἰδοῦμε στήν ἐπομένη ἀπάντησι, μπορεῖ νὰ ἰδῆ κανεὶς περισσότερα στήν ἀνωτέρω ἀναφερθεῖσα διεξοδικὴ ὀγκώδη πραγματεία τοῦ Ὑψηλοῦ κ. Ἡ λ ί α Β ο υ λ γ α ρ ά κ η. Αἱ Κατηχήσεις τοῦ Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, ἔκδ. Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, Θεσσαλονίκη 1977.

Φ.

== Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α ==

Κ. Γ. Μπόνη, Ὁμ. Καθ. τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκοῦ, Τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου Ἐπιστολαί. Α' Πρὸς Ἐφεσίους. (Σχόλια). — **Ἐπίκαιρα**. — **Εὐαγ. Δ. Θεοδώρου**, Καθ. τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Τὰ Λειτουργικὰ στοιχεῖα τῆς «Ἀποστολικῆς Παραδόσεως» τοῦ Ἱππολύτου (ΙΒ'). — **Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου**, Ἡμερολόγιον Κηρύγματος (Νοέμβριος). — **Ι. Κ.**, Ἡ «Ποιμαντικὴ ὄργη». — **Π. Β. Πάσχου**, Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς καὶ Ἁγιος Παντελεήμων. — **Πρωτοπρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου**, Πολλοὶ πλάνοι εἰσῆλθον εἰς τὸν κόσμον. — **Ἀφιέρωμα στὴ Βίβλο**. — **Οἰκονόμου Κωνσταντίνου Πλατανίτη**, Δ' Ἁγιος Κατάλογος τῶν ἐν ἀθλήσει καὶ πάσῃ ἀσκήσει ἐκλαμψάντων φαιδρῶς. — **Βασ. Μουστάκη**, Τί εἶπε, λίγο πρὶν ἐκπνεῦση ὁ ποιητῆς Καίσαρ Βαλλιέχο. — **Φ.**, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὰς, κανονικὰς καὶ ἄλλας ἀπορίες.

Ἐκ τοῦ Ὑπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἱασίου 1, Ἀθῆναι 140. **Προϊστάμ. Τυπογρ. Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 787978.**
